

ВАЕННАСЛУЖАЧЫЯ
НА ЖНІВЕ

5

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

20 ЖНІЎНЯ 2022 г.

СУБОТА

№ 163 (29785)

НАЧНЯЯ
РЫБАЛКА
НА ПРЫПЯЦІ

13

КОРАТКА

- Заўтра ў краіне адзначаецца Дзень Ваенна-паветраных сіл. Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка з нагоды свята накіраваў віншаванні асабоваму складу і ветэранам.
- БСЖ і Еўразійскае аб'яднанне жанчын — рэгіянальных лідараў падпісалі пагадненне аб супрацоўніцтве.

ЦЫТАТА ДНЯ

Аляксандр ЧАРВЯКОЎ,
міністр эканомікі:

«У бягучых умовах эфектыўнае выкарыстанне непрадуцтваў становіцца найважнейшым кампанентам рацыянальнага імпартазамінічэння. Каб максімальна правільна задзейнічаць гэты рэзерв у інтарэсах эканомікі, навуцы, дзяржорганам і прадпрыемствам трэба аб'ядаць намаганні на ўзаемадзеянні на ўсіх этапах, пачынаючы ад геалагаразведкі, заканчваючы перапрацоўкай. Мэтазгодна сканцэнтравана на трох напрамках. Па-першае, памяншэнне аб'ёмаў імпарту тых карысных выкапняў, якія ў нас ёсць у дастатковай колькасці. Па-другое, павышэнне эфектыўнасці дзеючых вытворчасцяў на здабычы і перапрацоўцы сыравіны, а таксама стварэнне новых прадпрыемстваў на базе радовішчаў, якія адкрываюцца. Плюс максімальнае прымяненне экалагічна чыстых тэхналогій, без шкоды навакольнаму асяроддзю. Па-трэцяе, выбудоўванне бяспечнага ўзаемадзеяння паміж рознымі органамі кіравання і прадпрыемствамі пры фарміраванні бесперапыннага тэхналагічнага працэсу ад геалагаразведкі і здабычы да вырабу канчатковага прадукту».

«БЕРАЖЫЦЕ ТОЕ, ШТО ЁСЦЬ. І НЕ СПАДЗЯВАЙЦЕСЯ, ШТО НЕХТА ПРЫЙДЗЕ І ДАСЦЬ»

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка наведаў з рабочай паездкай Брэсцкую вобласць. На гэты раз кіраўнік дзяржавы пабываў у адной з найлепшых гаспадарак рэгіёна — ААТ «Жураўлінае», што на Пружаншчыне. Беларускі лідар не толькі азнаёміўся з дасягненнямі канкрэтнага прадпрыемства, а і ў цэлым ацаніў сітуацыю ў сельскай гаспадарцы ў рэгіёне. Вядома, далажылі і аператыўную абстаноўку па жніве — гэта пытанне заўсёды на кантролі Прэзідэнта.

Міністр сельскай гаспадаркі і прамысловасці Ігар Брыло расказаў, што на бягучы момант намалочана 6 мільёнаў 240 тысяч тон збожжа (на раніцу 19 жніўня. — «Зв.»). У нядзелю, па словах міністра, гэтая лічба павінна дасягнуць сямі мільёнаў тон. Увогуле, прагнозы па збожжавых добрыя. Важкі ўклад у агульны каравай краіны сёлета ўнесла і Брэстчына.

СТАР. 2

З ДЫНАСТЫІ ХЛЕБАРОБАЎ

У адкрытым акцыянерным таварыстве «Агра-Абярэг» Пухавіцкага раёна гэтымі днямі заканчваецца жніво. Камбайнеры намалочылі, а кіроўцы перавезлі з палёў больш як дзесяць тысяч тон збожжа. Малады камбайнер Васіль СІЛІВОНЧЫК у гэтым агульным ураджай намалаціў больш за тысячу тон. Васіль — патомны хлебароб: дзед і бацька працавалі таксама ў гэтай гаспадарцы, жыве ў вёсцы Дудзіцы, каля музейнага комплексу «Дудуткі». Якраз там, побач са старажытным ветраком, праходзіла апошняя ў гаспадарцы «бітва за ўраджай». Мне пашчасціла здымаць Васіля падчас працы, даведацца, што ён з маленьства марыў працаваць у сельскай гаспадарцы, скончыў спачатку каледж, а потым і акадэмію, працуе інжынерам па эксплуатацыі тэхнікі. Яго камбайну «Палессе» ўжо адзінаццаць гадоў, але ў руках маладога інжынера тэхніка спраўная і дае добрыя паказчыкі. Днямі Васіля Сілівончыка і некаторых яго калег па жніве ўзнагародзілі за выдатныя дасягненні. Рэпартаж аб гэтым глядзіце на zviazda.by.

ФОТА АЛЕКСАНДРА КІЕШЧЫКА

Спажывец

«ЭКІПРОЎКА» ВЫДАТНІКА

Як эканоміць грошы і нервы?

Апошні летні месяц (асабліва другая палова жніўня) для бацькоў школьнікаў заўсёды праходзіць пад дэвізам «Збіраемся ў школу!». Асноўныя школьныя выдаткі на кожнае дзіця ў сям'і можна падзяліць на дзве вялікія групы — канцэлярыскія прылады і адзенне і абутак для школы. Дадатковых затрат могуць запатрабаваць залчэння, а таксама гаджэты для вучобы і бацькоўскага кантролю. Але гэты апошні пункт, мабыць, тэма для асобнай гутаркі. Пакуль засяродзімся на самым неабходным.

Школьныя кірмашы працуюць у Беларусі з 15 ліпеня, а зніжкі на школьныя тавары ў буйных універмагах краіны можна было знайсці і ў пачатку лета. Але, хоць знізіць ціск на сямейны бюджэт у жніўні — вельмі разумнае рашэнне, большасць бацькоў адкладваюць школьны шоппінг на апошнія тыдні канікулаў.

СТАР. 7

ISSN 1990 — 763X

9 771990 763008

«БЕРАЖЫЦЕ ТОЕ, ШТО ЁСЦЬ. І НЕ СПАДЗЯВАЙЦЕСЯ, ШТО НЕХТА ПРЫЎДЗЕ І ДАСЦЬ»

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

Адразу пытанне ад Прэзідэнта — як змагацца з пустаземлем у сувязі з павышэннем цен на гліфасаты? І тут жа прапанова: «Мы пабудавалі БНБК (Беларускую нацыянальную біятэхналагічную карпарацыю. — «Зв.»). У свеце тры-чатыры краіны такія. Чаму б не дамовіцца з кітайцамі і не паспрабаваць? Няма неарэлізаваных праблем. Я ведаю, гэта няпроста. Па хіміі трэба працаваць». Аднак без кантролю ў гэтым пытанні, па словах Аляксандра Лукашэнкі, нельга — работа тонкая. Пры гэтым кантроль важны як пры закупцы, так і пры ўнясенні ўгнаенняў.

«ТРЭБА СЯЛЯНАМ ДАПАМАГАЦЬ»

Чарговы раз кіраўнік дзяржавы звярнуў увагу на вырошчванне азійскіх культур. Асабліва, па яго словах, гэта актуальна для поўдня нашай краіны. Далажылі кіраўніку дзяржавы не толькі аб выніках уборачнай кампаніі, але і аб тым, як ажыццяўляюцца пасевы ўжо новага ўраджаю. Для гэтага створаны ўсе ўмовы. І насення ў дастатку, прычым беларускай селекцыі. Засталася какаць спрыяльнага для саўбы надвор'я — дажджы. Праўда, пакуль суха, важна справіцца з палеглымі пасевамі — такая задача аграрыям ад беларускага лідара.

Гаворылі падчас рабочай паездкі і аб тым, колькі і якой культуры будзе пасеяна. Чарговы раз кіраўнік дзяржавы звярнуў увагу на рапс і спытаў у вопытных аграрыяў, ці не памыліцца мы з гэтай культурай, актыўна высаджваючы яе на айчынных палатках. Старшыня Брэскага аблвыканкама Юрый Шулейка пацверджае: прынятае ў свой час расшэнне цяпер прыносіць добры плён. Ураджайнасць рапсу высокая, прадукцыя, зробленая з яго, славіцца сваёй першакласнай якасцю. Гэта беларускі лідар пацвердзіў асабіста, пакаштаваўшы рапсавы алей, які ствараецца на тэрыторыі рэгіёна. Аб якасці алею сведчыць і

вялікі попыт на яго як у беларусаў, так і па-за межамі краіны.

Аляксандр Лукашэнка звярнуў увагу на тое, што перапрацоўшчыкі часта забіраюць сабе прыстойныя сумы. Аднак, па словах Прэзідэнта, трэба дзяліцца з сялянамі: будзе інтарс і ў іх — будзе загрузана і прадпрыемства. «Нядрэнна жыём, больш-менш, трэба і сялянам дапамагаць», — канстатаваў ён.

«КАРЫСТАЦА СВАІМ»

Азнаёміўся Аляксандр Лукашэнка і з тэхналогіяй апрацоўкі рапсу, а адпаведна, з сучаснымі айчыннымі сямлякамі, магчымасці якіх былі прадэманстраваны кіраўніку краіны. «Нам трэба падумаць аб тым, каб імпарта не завозіць, — закрануў тэму імпартазамышчэння беларускі лідар. — Проста павысіць патрабаванні да іх (айчынных прадпрыемстваў. — «Зв.»), каб рабілі не горш за імпартнае. Гродзенцы і іншыя павінны карыстацца сваім. Нядрэнна тэхніка, і ўсё ж такі гэта нашы грошы».

Такім чынам, беларускай сельскагаспадарчай тэхніцы на нашых палях — быць! Аднак яе, як і ўсё сваё, трэба берагчы. Аляксандр Лукашэнка настойвае: камбайны, энэрганасачыныя трактары павінны праслужыць не менш за 15 гадоў. У сувязі з гэтым паўстае пытанне гарантыйнага абслугоўвання. Прэзідэнт прапануе павялічыць яго да трох гадоў. «Не толькі ж людзі вінаватыя, што выходзіць са строю тэхніка, — сцвярджае Прэзідэнт. — Мы хутка ствараем новую тэхніку. А калі хутка, тады хутка яна выходзіць са строю. Няхай вытворцы нясуць са гэта адказнасць. Не сяляне павінны за гэта адказваць».

Прабавалянасць да вытворцаў — адно з прыярытэтных пытанняў. Аб гэтым кіраўнік дзяржавы казаў і падчас знаёмства з функцыянаваннем машынага двара ААТ «Жураўлінае». Тут перш за ўсё Прэзідэнта зацікавіла, як адбываецца абслугоўванне сельскагаспадарчай тэхнікі.

У машынным двары кіраўнік дзяржавы пагутарыў са спецыялістамі гаспадаркі. З першых

вуснаў даведаўся аб праблемах, якія хваляюць людзей. На заробак не скардзяцца — некаторыя нават не ведаюць, колькі атрымліваюць. Значыць, як пажартаваў Прэзідэнт, жывуць нядрэнна. Унёс яснасць кіраўнік гаспадаркі. Сярэдні заробак у спецыялістаў прадпрыемства — 1400 рублёў. Падчас уборачнай уогуле ёсць добрая магчымасць зарабіць. У сезон жніва тыя ж кіроўцы атрымліваюць па 2500—3000 рублёў. Пацікавіўся Прэзідэнт і асабістым. Пры гэтым прыёмна здзівіўся, што ў сем'ях механізатараў, з якімі размаўляў, выхоўваецца па чацвёра дзяцей. «Такім сем'ям трэба дапамагаць, — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. — Мала таго, што дзяржава — гаспадарка павінна плячо падстаўляць».

«ДАЎГІ ТРЭБА АДДАВАЦЬ»

Пасля агляду машынага двара і знаёмства з тэхнічнымі магчымасцямі гаспадаркі Аляксандр Лукашэнка сустрэўся з работнікамі «Жураўлінага» і жыхарамі Пружанскага раёна. Кіраўнік дзяржавы нагадаў, што больш за 10 гадоў таму было вырашана нарашце аддаць даўгі сялянам. Пра гэта казалі ўсё савецкі час, але Саветкі Саюз разваліўся, а даўгі так і не аддалі. Па словах Аляксандра Лукашэнкі, стаўшы Прэзідэнтам, ён паставіў перад сабой задачу разлічыцца з сялянамі.

«Справа не ў тым, што я сам працаваў пэўны час у сельскай гаспадарцы, і нават не ў тым, што я чалавек сялянскі, вас разумю. Я заўсёды працаваў ідэолагам, і гэтую формулу, задачу ідэалагічную «аддаць даўгі», калі стаў Прэзідэнтам, я паставіў перад урадам, перад усёй краінай. Як бы ні было цяжка, даўгі трэба аддаваць. Трэба было з нечага пачынаць», — сказаў беларускі лідар. Была створана праграма адраджэння вёскі. Каля вытокаў гэтай працы стаялі былы віцэ-прэм'ер Аляксандр Папкоў і былы старшыня Нацыянальнага банка Пётр Пракаловіч. У краіне пачалі ствараць буйныя таварныя сельскагаспадарчыя прадпрыемствы. Адным з першых сталі гаспадарка «Александрыйскае» ва ўсходняй Магілёўскай вобласці і гаспадарка «Жураўлінае» на захадняй Брэстчыне.

«Мы тады вызначылі крытэрыі гэтай пяцігодкі адраджэння вёскі. Гэта не павінны быць прыватныя фермерскія гаспадаркі. Фермеры няхай працуюць, мы іх падтрымліваем. Але нельга развалаць калгасы. Сёння мы разумеем, што не памыліцца, ствараючы ўзбуйненыя таварныя сельскагаспадарчыя вытворчасці», — расказаў Прэзідэнт. Ён растлумачыў, чаму такія гаспадаркі не планаваліся як фермерскія. Па яго словах, у краіне вельмі мала моцных таленавітых аграрыяў. «І калі б мы падзялілі на драбніцы, мы б загінулі, мы былі б галодныя. Не таму, што фермеры дрэнныя. А таму, што іх проста няма яшчэ і сёння», — растлумачыў ён. Аляксандр Лукашэнка дадаў, што добры фермер павінен і зямлю апрацоўваць, і жыццёлагадоўлі займацца, весці эканомію, купляць запчасткі, прадаваць прадукцыю, быць аграрнонам, заахатэжкам, механізатарам. Такіх людзей вельмі мала.

«Таму мною была пастаўлена задача ўсім — і ўраду, і спецыялістам: толькі буйнатаварныя гаспадаркі, трэба захаваць калгасы, саўгасы. Мы рухаемся да буйнатаварнай сельскагаспадарчай вытворчасці, — падкрэсліў кіраўнік краіны. — «Александрыйскае»

і «Жураўлінае» — гэта дзве першыя буйнатаварныя вытворчасці, мы іх узбуйнялі паступова і бачым, што яны спраўляюцца. Вы малайцы, прыёмна паглядзець». Прэзідэнт таксама пахваліў Брэсцкую вобласць за паспяховае правядзенне уборачнай кампаніі.

«СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА СПРАЦАВАЛА»

Беларускі лідар звярнуў увагу, што адраджэнне вёскі ў няпроста эканамічны час патрабавала неардынарных і няпростых мер. І вёска адраджалася намаганнямі ўсяго беларускага народа. «Было няпроста, але беларусы вытрымалі, малайцы, толькі дзякуючы цягліваму і нашай настойлівасці. Цяпер бачу, дзякуй богу, што мы так зрабілі. У адваротным выпадку нам не было б чым карміць не толькі сябе, наш народ, але і прадаваць на экспарт. Сем мільярдаў долараў валюты атрымліваем. Гэта значыць, сельская гаспадарка спрацавала. Быў першы пяцігадовы план, другі. Цяпер мы ў трэцім пяцігоддзі працуем. Яна ўжо менш прыкметная, бо нам штурмаваць нічога не трэба. Нам трэба спакойна працаваць. Асноўныя напрамкі вызначаны», — сказаў ён.

Пры гэтым, як заўважыў кіраўнік дзяржавы, сялянам трэба дапамагаць. Але ён папярэдзіў, што дапамогу атрымаюць толькі тыя, хто стараецца працаваць. Аляксандр Лукашэнка запэўніў, што дзяржава не кіне сельскую гаспадарку. Аднак ёсць і іншыя актуальныя пытанні. «Нам трэба зараз сур'ёзна паглядзець на мясцовыя дарогі. Ёсць дзве праграмы на цэлую пяцігодку. У некаторых месцах гэта вельмі сур'ёзна праца. Мы адновім усе мясцовыя дарогі». Таксама важнае пытанне, якое стаіць у прыярытэце дзяржаўнай палітыкі, — меліярацыя. «Запусцілі тыя меліярацыйныя сістэмы, якія мы некалі будавалі. Трэба ўсё неадкладна аднаўляць. У вас вельмі шмат меліяраваных земляў, асабліва на Палессі. Таму пытанне мумар адзін — меліярацыя. Няпростая задача, але будзем грошы выдзяляць», — паабяцаў беларускі лідар.

Жыхары раёна скарысталіся магчымасцю задаць Прэзідэнту важныя для іх пытанні. Адзін з супрацоўнікаў «Жураўлінага» спытаў, ці магчыма павялічыць тэрмін гарантыйнага абслугоўвання тэхнікі з двух да трох гадоў. Дарэчы, большая частка тэхнікі, якая працуе ў раёне, — айчынай вытворчасці.

Аляксандр Лукашэнка адказаў, што сёння гэта пытанне ўжо абмяркоўвалася і яно вырашана. Тэрмін гарантыйнага абслугоўвання энэрганасачынай тэхнікі падоўжаны да трох гадоў. Аляксандр Лукашэнка таксама падкрэсліў, што вытворцы маюць даручэнне за суткі рамантаваць тэхніку, якая ў гаспадарках выходзіць са строю. «Не вытрымала тэхніка — на працяг сутак прыязджайце і аднаўляйце. За год ніводны дырэктар гаспадаркі не скардзіўся. Я ведаю, што такое, калі падчас уборкі адзін дзень прастаіць камбайн, сто тон мінімум хлеба не атрымаеш у гэты дзень. Мы па ўсім напрамках кантралюем эксплуатацыю тэхнікі», — заўважыў ён.

«ДЭФІЦЫТУ Ў НАС НЯМА»

Пытанні Прэзідэнту датычыліся не толькі сельскагаспадарчай тэмы, але і «аб набалелым». Напрыклад, мясцовая жыхарка выказала асцярогі, што зараз у сродках масавай

інфармацыі падымаецца істэрыя наконт каранавіруса, і пацікавілася, ці хопіць беларусам вакцын. «У нас ніколі не было дэфіцыту. Ніколі і ні ў чым. Я заўсёды спрабаваў берагчы вас ад «шаленства». Каб вы не парыліся, што каранавірус — гэта горш, чым анкалогія ці інфаркт сэрца», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. Ён нагадаў, што заўсёды арыентаваў людзей на тое, што пры нармальным здэзе жыцця не трэба баяцца гэтай хваробы. Трэба спакойна працаваць, асабліва сялянам, якія амаль пастаянна рухаюцца і шмат часу праводзяць на свежым паветры. «Хто хоча жыць, той сочыць за сваім здароўем», — заўважыў беларускі лідар.

Прэзідэнт запэўніў, што вакцын, сродкаў аховы, масак хапае. У найбліжэйшы час пацнецца вытворчасць сваёй вакцыны. «Але яшчэ раз кажу: не парцеся залішне. У СМІ істэрыя, таму што на гэтым грошы зарабляюць. Лікі, маскі, сродкі аховы — гэта сотні мільярдаў долараў. Жывіце спакойна, працуйце», — падкрэсліў ён.

Аляксандр Лукашэнка заўважыў, што каранавірус фіксуецца і зараз, але лечыць яго ў асноўным дома. Паступова ён становіцца сезоннай хваробай, як і чакалі. Хто хоча вакцынавацца — можа без праблем гэта зрабіць. Прэзідэнт яшчэ раз заклікаў усіх не хвалявацца, жыць нармальна і больш знаходзіцца на свежым паветры.

«МЫ БУДЗЕМ ДАПАМАГАЦЬ»

Работнікі «Жураўлінага» падзякавалі кіраўніку дзяржавы за веру ў іх, за падтрымку з боку дзяржавы, СМІ і народа. Аграры запэўнілі, што для іх гэта вельмі важна і адказна, а яны ў сваю чаргу не падвядуць. «А вы мяне ніколі не падводзілі. Я адданы вам чалавек. Не толькі сялянам, вы родныя мне, бо я выйшаў з гэтай вёскі. Проста вы павінны разумець, што вас ніхто на плячах несеці не будзе. І я ў тым ліку. Так, мы будзем дапамагаць. Але я разумю, што чалавек толькі тады паспяхова, калі сам клапаціцца пра сябе і сваіх блізкіх. А што дзяржава дасць — гэта ўжо дадатак», — адказаў Аляксандр Лукашэнка.

Ён звярнуў увагу на падзеі ва Украіне. Беларусы стала прытулкам для тысяч украінцаў, якія зараз атрымліваюць беларускае грамадзянства. «Яны працуюць і задаволеныя. Чаму? Таму што яны гора перажылі, яны перанеслі вайну. І гэта нашы людзі. Мы іх не павінны крыўдзіць. Вы не думайце, што я тут плануую нейкі напад, вось Украіну будзем бамбіць з тэрыторыі Беларусі і гэтак далей. Няма ў мяне ніякага жадання, каб вышы і мае дзеці ваявалі. У імя чаго? Нам трэба ўіцхамірацца. Ніякай Украіна не ваюе сёння. Сёння з Расіяй ваюе ўсё блок НАТА і Амерыка перш за ўсё», — сказаў Прэзідэнт. Паводле яго слоў, Еўропа ўжо б даўно спыніла гэтую вайну, калі б ЗША не працягвалі з дапамогай Польшчы падганяць баявыя дзеянні.

«Беражыце тое, што ёсць. І не спадзявайцеся, што нехта прыйдзе і дасць. У нас ёсць дзе заробіць. Вы толькі, калі ласка, не спыняйцеся, варушыцеся перш. Памятайце, што гэта вам трэба памі за ўсё. А мы як падтрымлівалі, так і будзем падтрымліваць», — запэўніў беларускі лідар.

Вераніка КАНЮТА,
Валерыя СЦЯЦКО.

Пружанскі раён.

У тэму

Эксперыментам

у сельскай гаспадарцы — быць!

Падчас візіту Прэзідэнта ў гаспадарку «Жураўлінае» вялікую увагу ўдзялілі рапсу. Задачыца аддзела алейных культур Навукова-практычнага цэнтру НАН Беларусі па земляробстве Ядвіга ПІЛЮК растлумачыла журналістам, чаму для Беларусі гэта перспектыўная культура. «Раней стаяла пытанне па рапсе 600—700 тон, а зараз стаяць пытанне мільён тон. Магчыма, мы і ў 2023 годзе яго атрымаем. У гэтым годзе былі моцныя маразы і ў сакавіку, калі рапс адкрыўся, ад снегу ўсё ліставая паверхня была зморшчаная. На захадзе такіх маразоў не было, таму ўраджайнасць у захадных раёнах вышэйшая. Таксама сёлта было раўнамернае размеркаванне вільгаці. Магчыма, у гэтым годзе мы намалюем добры дадатак да мінулага года. Няхай нават і нязначнае павелічэнне плошчаў дасць валавыя зборы і павялічыць дысцыплінаванасць вытворчасці. Як правіла, прыбывае там, дзе гектараў 300—500, бо трэба і тэхніку перабудаваць, сачыць за хваробамі, за шкоднікамі. Як паказвае практыка, мы павялічылі плошчу, павялічылася і ўраджайнасць рапсу, гэта нонсэнс для іншых культур. Аказалася, што рапс не так залежыць ад урадлівасці глебы, колькі ад тэхналогіі і ад матывацыі», — расказала Ядвіга Пілюк.

Яна адзначыла, што цяпер аграры праводзяць эксперымент са сланечнікам. Як вядома, навука любіць вопыт, нават і негатыўны. «Агульнапрынята, што сланечнік расце на чарназёмах, і гэта так. У нас ёсць чарназёмы, але гэта нізіны, а дзе нізіны — там і хваробы для сланечніку. Цяпер з'явіліся добрыя гербыцыды, і мы можам спрабаваць вырошчваць сланечнік на сваіх глебах. Эксперымент трэба праводзіць. 20 гадоў спатрэбілася, каб выйсці на 100 тысяч гектараў азімага рапсу. Трэба эксперыментаваць. Перспектыва ў гэтым напрамку ёсць, але трэба вывучаць тэхналогіі разам з эканомікай», — падкрэсліла яна.

На думку вучонага, самае галоўнае ў адкрыцці новых напрамкаў сельскай гаспадаркі — гэта людзі і глебы. Ядвіга Пілюк заўважыла, што найлепшыя гаспадаркі размешчаны на найлепшых глебах. «Народ у нас працвітае. Рэнтабельныя гаспадаркі ў нас могуць быць, але для гэтага трэба хацець, магчы і рабіць, як казаў акадэмік Зайцаў. Тры галоўныя кіты, якія рухаюць жыццё і вытворчасць», — дадала яна.

Жывая гісторыя

ПАМЯЦЬ ПРАЗ СУДАКРАНАННЕ

Новым месцам прыцягнення беларусаў з розных куткоў краіны, усіх, хто імкнецца захоўваць гісторыю ваеннага подзвігу герояў Вялікай Айчыннай вайны, па праве павінен стаць патрыятычны брэнд Гомельшчыны — адноўлены ваенна-гістарычны комплекс «Партызанская крынічка».

Мемарыял на месцы базіравання ў гады Вялікай Айчыннай вайны знакамітага партызанскага атрада «Бальшавік», днямі адкрыты пасля маштабнай рэканструкцыі, цяпер штодзень прымае наведвальнікаў.

Работа па аднаўленні мемарыяльнага комплексу пачалася летась, з нагоды 80-й гадавіны вызвалення Гомеля ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, размешчаная каля яе архітэктурная кампазіцыя, — былы аўтарскі праект супрацоўніка Інстытута «Гомельграмадзянпраект» і зала пад адкрытым небам для наведвальнікаў комплексу.

Прынамсі, грунтоўныя аднаўленчыя работы і рэканструкцыя закранулі не толькі непасрэдна мемарыял, але і ўсю тэрыторыю вакол месца памяці: была праведзена вельмі працягкая работа па стварэнні належнай інфраструктуры, пад'язнога шляху.

Адноўлены ваенна-гістарычны комплекс «Партызанская крынічка» — сапраўды народны праект памяці, зрабіў акцэнт падчас адкрыцця мемарыяла **старшыня Гомельскага аблвыканкама Іван КРУПКО**.

— Падчас суботнікаў у гэтым лесе добраўпарадкавалі тэрыторыю адначасова паўтары тысячы чалавек, — падзякаваў жыхарам Гомельшчыны губернатар.

Фота Андрэя ФЕАКІСТАВА

У цырымоніі адкрыцця абноўленай «Партызанскай крынічкі» прынялі ўдзел кіраўніцтва і дэлегацыі пагранічных рэгіёнаў двух краін: Гомельскага і Бранскага Расійскай Федэрацыі.

— Сёння мы аддаём святую даніну памяці і найльгібейшай павагі партызанам і падпольчыкам не толькі Гомельшчыны, але і ўсёй Беларусі, — звярнуўся да ўдзельнікаў падзеі Іван Крупко. — «Партызанская крынічка» паклала пачатак партызанскага руху ў Беларусі. У снежні 1946 года легендарны партызанскі камандзір ураджэнец Бранскай вобласці Емяльян Барыкін успамінаў, што з канца ліпеня 1941 года Цэнтральны камітэт Кампартыі Беларусі працаваў у Гомелі і менавіта адсюль займаўся арганізацыяй партызанскага і падпольнага руху.

Іван Крупко звярнуў увагу, што на Гомельшчыне не спыняецца паслядоўная праца па захаванні гістарычнай памяці не толькі аб героях вайны, партызанах, падпольчыках, але

і аб бязвінных ахвярах фашызму — мірнага насельніцтва Беларусі.

— Сёлета мы пачынаем праектныя работы па мемарыяльным комплексе вязням Азарыцкага лагера смерці ў Калінкавіцкім раёне, — анансаваў чарговы народны праект Іван Крупко.

«Партызанская крынічка» — сімвал братэрства народаў Беларусі і Расіі, звярнуў увагу **губернатар Бранскай вобласці Расійскай Федэрацыі Аляксандр БАГАМАЗ**.

На тэрыторыі Гомельскай і Палескай абласцей у гады Вялікай Айчыннай вайны партызанскі рух аб'яднаў амаль 50 тысяч чалавек. Партызанамі Гомельшчыны было знішчана каля 1,4 тысячы эшалонаў, 189 танкаў, збіта 13 самалётаў. У кастрычніку 1943-га атрад «Бальшавік» быў ператвораны ў партызанскую брыгаду з аднайменнай назвай. У яе ўвайшлі атрады «Бальшавік», «Патрыёт Радзімы», імя В. Чкалава. Байцы праводзілі дыверсіі на чыгуны і асноўных аўтамагістралях, перашкаджалі руху суднаў па Сожы. Разам з часткамі Чырвонай Арміі партызаны Гомельшчыны ўдзельнічалі ў аперацыі «Баграціён».

На ваенна-гістарычным комплексе «Партызанская крынічка» прасякнута атмасферай побыту беларускага партызанскага руху дапамогуць адноўленыя штабная і медыцынская зямлянкі, зямлянік сувязіста і асабавога складу, склад харчавання і «лясная школа».

Дарэчы, асобнае месца на тэрыторыі комплексу адведзена для правядзення ваенна-гістарычных рэканструкцый. Удзельнікі і госці цырымоніі адкрыцця мемарыяла змаглі ацаніць відэавізначэнне гістарычнага пастаноўку першых месяцаў партызанскага барацьбы, якую падрыхтавалі гомельскія аматары ваеннай рэканструкцыі.

Наталля КАПРЫЛЕНКА

ЁСЦЬ ХЛЕБ — БУДЗЕ І ДА ХЛЕБА

у тым ліку 430 гектараў пятнаццаць гадоў арандавалі ў Капыльскім раёне. Традыцыйна вырошчвае зерневыя культуры, кукурузу, люцэрну на корм для грамадскага статка, азімы рапс на плошчы 450 гектараў, пшаніцу — каля 400 гектараў, трыцікале — 200 гектараў. Сёлета азімы ячмень даў нядрэнны ўраджай.

«Убіралі з задавальненнем, было мала палегліцы, пасевы чыстыя. Ураджайнасць 57,7 цэнтнера з гектара, атрымалі азімага рапсу па 30 цэнтнераў на круг. А на некаторых участках сабралі і па 80 цэнтнераў зерня з гектара, — расказалі механізатары. — Працэс уборкі быў арганізаваны бездакорна, усе працавалі дружна, зладжана — як камбайнеры, кіроўцы, так і інжынерная, тэхнічная службы. Таму і закончылі жніўню ў максімальна сціслы тэрмін. На 1132 гектарах было задзейнічана шэсць камбайнаў, на адвозцы зерня на зернесушылны комплекс — яшчэ столькі ж машын».

Тры экіпажы намалалі па тысячы тон з гектара. У іх ліку самайнікі экіпаж Валерыя і Вадыма РУВІНСКІХ (на фота).

— Чым адрознівалася сёлётыяе жніўню ад папярэдняга? Якія былі цяжкасці? — пацікавілася ў старэйшага.

— Жніўню як жніўню. Хіба толькі дажджы перашкаджалі, але неба, як кажуць, не закры-

лош. Калі б не падваля нябесная канцылярыя, то з уборкай справіліся б хутэй, — кажа суразмоўнік.

Валерыі Аляксандравіч на жніўню ўжо дванаццаць сезонаў, больш за дваццаць гадоў.

— Спачатку працаваў на аўтобусе, затым — памочнікам камбайнера ў брата. Цяпер вось у мяне свой памочнік — сын. Вадым амаль кожны сезон прыязджае з Мінска на ўборку хлеба ў родную гаспадарку. Калі ён заняты на сваёй асноўнай рабоце, яму на змену выходзіць старэйшы брат.

Падчас жніўня ўсе працавалі без адпачынку, ловачы кожную спрыяльную гадзіну. Пасля с'ябубы азімых, а гэта каля 500 гектараў, можна і расслабіцца, прысвяціць сябе хатнім справам у выхадны дзень. Але гэта будзе недзе ў пачатку лістапада. А адпачыцца, задаволіць культурныя і сацыяльныя патрэбы тут ёсць дзе. У аграгарадку, акрамя садка-школы на 250 месцаў, крам, амбулаторыі, гасцініцы, сталовай, ёсць лазня, Дом культуры, бібліятэка.

Сярэдні заробак у гаспадарцы — каля 970 рублёў, у ліпені заробатная плата павысілася. Некаторыя камбайнеры зарабілі па тры тысячы рублёў, кіроўцы — па дзве, паўтары тысячы — у залежнасці ад выпрацоўкі. Зарабіць ёсць магчымасці, умовы ствараюць

кіраўніцтва таварыства, прафкам. Напрыклад, падчас жніўня было арганізавана двухразовае харчаванне. Удзельнікі ўборачнай кампаніі атрымлівалі гарачыя абеды. Іх забяспечвалі мінеральнай вадой, сокамі. У «Лазавічах» працуе свая сталовая з сакавіка, калі пачынаецца паспяўна, і да лістапада, калі заканчваецца с'ябуба азімых. Кухары распрацоўвалі меню, імкнуліся, каб яно было паўнацэнным і разнастайным.

Асабліва ўвага — тэхніцы бяспекі. Перад выездам на поле механізатары, кіроўцы, камбайнеры праходзілі абавязковае медыцынскае абследаванне, з імі праводзілі інструктажы. У гаспадарцы распрацавана сістэма зааховачына з уручэннем прэміі, грошовых узнагароджванняў. На поле з канцэртамі прыязджалі мясцовыя культработнікі, падчас кароткага абедзенага перапынку ўдзельнікі жніўня маглі паслухаць песні ў выкананні самадзейных артыстаў.

Пасля заканчэння жніўня ў механізатары яшчэ шмат работы, рамантуюць камбайны, рытууюць плошчы пад с'ябубы азімых.

Будучына Лазавіч не толькі ў матэрыяльным дастатку работнікаў, дыржкіця ўдзяляе шмат увагі і арганізацыі адпачынку.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ, фота аўтара.

На раницу 19 жніўня ў Клецкім раёне ўборку збожжавых завяршылі 8 гаспадарак з 10. Першыя «Дажынкi» правялі ААТ «Лазавічы».

Вёска Лазавічы мае статус аграгарадка. На яе тэрыторыі размешчана амаль 200 жылых дамоў, дзе пражывае больш за 400 чалавек, у тым ліку 285 працоўных. Гаспадарка невялікая — па тры тысячы гектараў, раней было 3,5 тысячы сельгасугоддзяў,

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Суверэнны фонд Нарвегіі атрымаў рэкордныя страты

Дзяржаўны пенсійны фонд Нарвегіі (ён жа Нафтавы фонд) — найбуйнейшы фонд нацыянальнага добрабыту ў свеце — атрымаў рэкордныя страты сёлета ў першым паўгоддзі. Яны склалі 14,4 працэнта — 174 мільярды долараў, адзначаецца ў яго справаздачнасці. Па сутнасці, фонд страціў увесь рост, які атрымаў летась (14,5 %). Страты па інвестыцыях у акцыі склалі 17,1 працэнта, галоўным чынам за кошт прасадкі тэхсектара. Амерыканскія паперы фонду патанелі на 17,6 працэнта, еўрапейскія — на 19,3, азіяцкія — на 14,3. Страты ад укладанняў у сферы аднаўляльных крыніц энергіі склалі 13,3 працэнта. Дзяржаўны пенсійны фонд Нарвегіі быў створаны ў 1990 годзе. Norges Bank Investment Management, які адказвае за яго кіраванне, з'яўляецца падраздзяленнем нарвежскага цэнтрабанкі. Цяпер фонду належаць каля 1,4 працэнта ад усіх акцый у свеце, ён валодае долямі ў больш чым 9 тысячых кампаній звыш 70 краін. Самую значную долю ў партфелі акцый займаюць паперы Apple, Microsoft, Alphabet (холдынгавая кампанія Google), Amazon.com і Nestle, у партфелі аблігацый — дзяржбонды ЗША, Японіі і Германіі.

Мэр Лондана папярэдзіў аб росце злчыннасці па меры паглыблення эканамічнага крызісу

У інтэрв'ю The Guardian Садзік Хан заявіў аб сваёй занепакоенасці ростам гвалту ў Лондане гэтым летам. «Крызіс з-за росту кошту жыцця паглыбляецца і пагражае звесці на нішто прагрэс, якога мы дасягнулі ў барацьбе з гвалтоўнымі злчынствамі», — заявіў мэр горада. Паводле яго слоў, больш за палову індэкснтаў з перастэрэлкамі ў Лондане і амаль чвэрць забойстваў звязаны з дзеяннем гарадскіх банд. Пры гэтым улады ўжо ўклалі больш за 8 мільянаў фунтаў стэрлінгаў (\$9,7 млн) у праграму ліквідацыі банд, якая дапамагла сотням маладых людзей адзіць ад злчыннасці. Аднак рост беднасці можа звесці на нішто намаганні ў гэтым напрамку, лічыць Садзік Хан. Пункт гледжання мэра падзяляюць і ў паліцыі Лондана. Так, галоўны інспектар паліцыі Эндзі Кук папярэдзіў аб павелічэнні колькасці крадзяжоў і іншых злчынстваў па меры паглыблення эканамічнага крызісу. «Уплыў беднасці і адсутнасці магчымасцяў для людзей сапраўды прыводзяць да росту злчыннасці», — заявіў Кук.

Навальніцы і ўраганы абрынуліся на Еўропу, ёсць ахвяры

Навальніцы і ўраганы прывялі да гібелі больш за дзесяць чалавек у краінах Заходняй Еўропы, мноства людзей атрымалі траўмы, паведамляе Euronews. Так, у Аўстрыі ў выніку шторму загінулі пяць чалавек, у тым ліку двое дзяцей. Улады таксама паведамлілі аб дзесяціках пацярпелых. Прычынай гібелі людзей у асноўным сталі паваленыя моцным ветрам дрэвы. На французскі востраў Корсіка абрынулася магнутая навальніца з ураганым ветрам, хуткасць якога дасягла 224 кіламетраў за гадзіну. Паводле звестак мясцовых улад, стыхія забрала жыцці шасці чалавек. У адным з кемпінгаў дрэва, якое ўпала, стала прычынай гібелі і 13-гадовай дзяўчынкі. Таксама на востраве было разбурана некалькі жылых дамоў. Сур'ёзна пашкоджаны лініі электраперадачы, што прывяло да адключэння святла ў дзесятках тысяч дамоў. Стыхія абрынулася і на Італію. У Таскане паваленыя дрэвы прывялі да гібелі двух чалавек. Моцныя залевы выклікалі паводку ў правінцы Генуя. У некалькіх рэгіёнах краіны з-за шторму было абешчана надзвычайнае становішча. Адзначаецца, што штармавое надвор'е ў заходнеўрапейскім рэгіёне змяніла тыдні экстрэмальнай спякоты і засухі.

АЛІМПІЯДА КОЛЕРУ ХАКІ

XIII Армейскія міжнародныя гульні дэманструюць высокую падрыхтоўку нашых вайскоўцаў

Амаль 300 каманд з больш як 30 краін свету — такая географія ўдзелу ў XIII Армейскіх міжнародных гульнях, якія гэтымі днямі праходзяць на пляцоўках 12 дзяржаў. Тая ж самая Алімпіяда, толькі для ваеннаслужачых. Праўда, спаборнічаюць тут не за медалі ў відах спорту, а за званне найлепшых у той ці іншай вайсковай спецыяльнасці. Акрамя таго, Армейскія гульні — гэта яшчэ і магчымасць прадэманстраваць здольнасці нацыянальных армій, падзяліцца вопытам і, вядома, знайсці сяброў сярод тых, каго аб'ядноўвае любоў да сваёй Радзімы.

кіраўнік конкурсу. — Праграма конкурсу пастаянна ўдасканальваецца. У гэтым годзе мы зрабілі ўпор на відовішчасць спаборніцтваў, каб была відавочна дынаміка этапу, зразумелая простаю бальшышчы. Удасканалілі этап работы з ІТ-абсталяваннем, напоўнілі яго элементамі, важнымі для работы сучасных ваенных сувязістаў».

Восьмыя Армейскія міжнародныя гульні праходзяць з 13 да 27 жніўня. Кожны з конкурсаў складаецца з некалькіх этапаў. Гэта спаборніцтвы не толькі на сілу і вынослівасць, яны выпрабавваюць характар, умненне працаваць у камандзе, дзе падтрымка таварыша, як і ў жыцці, дарагога варта.

Як адзначыў падчас урачыстай цырымоніі адкрыцця Армейскіх міжнародных гульняў — 2022, якая адбылася ў мемарыяльным

комплексе «Брэсцкая крэпасць-герой», памочнік міністра абароны па ідэалагічнай рабоце — начальнік галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы Міністэрства абароны генерал-маёр Леанід КАСІНСКІ, з кожным годам своеасабліва армейская алімпіяда набірае папулярнасць, расце колькасць краін-удзельніц — і гэта нягледзячы на геапалітычныя працэсы ў свеце. «На беларускай зямлі мы прымаем каманды з 14 краін — гэта для нас вялікі гонар», — падкрэсліў Леанід Касінскі. Ён назваў сімвалічным тое, што адкрыццё беларускай часткі гульняў прайшло ў Брэсце. Па перакананні начальніка галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы абароннага ведамства, кожны ўдзельнік армейскага спаборніцтва абавязаны, будучы на беларускай зямлі, быць у гэтым святым месцы.

Нашы ваеннаслужачыя ўпэўненыя ў рухаватнасці наперад, пераадолюючы этапы кожнага з конкурсаў, у якім прымаюць удзел. Фотакарэспандэнт «Звязды» бабываў на адным з іх, «Палярная зорка», дзе ў прафесійным майстэрстве змагаюцца падраздзяленні спецыяльнага прызначэння. Фотаздымкі (больш глядзіце на нашым сайце — zviazda.by) дэманструюць высокую падрыхтоўку вайскоўцаў, іх прафесіяналізм і, безумоўна, смеласць, без якой цяжка было б служыць у адным з найбольш адказных падраздзяленняў Узброеных Сіл.

Вераніка КАНЮТА.
Фота Віктара ДРАЧОВА.

упершыню. Правесці гэты конкурс на сваёй тэрыторыі для нашай дзяржавы з'яўляецца агнём». «Ваеннае ралі», «Упэўнены прыём», «Сакалінае палыванне» і іншыя. Традыцыйна прымаюць удзел нашы ваеннаслужачыя і ў адным з найбольш папулярных і відовішчых спаборніцтваў — «Танкавы біятлон». Упершыню беларусы ўдзельнічаюць у выпрабаваннях «Спецыяльны рывок» і «Вартавы парадку».

Наша краіна з'яўляецца арганізатарам трох конкурсаў: «Палярная зорка», «Упэўнены прыём» і «Стальная магістраль». Дарэчы, апошняе спаборніцтва, у якім за першынство змагаюцца ваінычыгунчанкі, у межах Армейскіх міжнародных гульняў праходзіць

БАРЫСАЎСКІ ДТСААФ:

Адна з найстарэйшых грамадскіх арганізацый краіны сёлета адзначала сваю гадавіну — Добраахвотнаму таварыству садзейнічання арміі, авіяцыі і флоту Беларусі споўнілася 95 гадоў! У сярэдзіне жніўня, якраз у перыяд прызыўной кампаніі, барысаўскі ДТСААФ наведалі журналісты «Звязды», дзе даведзілі аб падрыхтоўцы спецыялістаў для Узброеных Сіл. Тут хлопцы, якія трапляюць пад прызыў у армію, навуваюцца на вадзіцельскія катэгорыі і на спецыялістаў войскаў сувязі.

У Барысаве ДТСААФ рыхтуе шафэраў з 1965 года. Тады мясцовы аўтамаклуб 3-га разраду стаў першай гарадской самастойнай навучальнай арганізацыяй. З таго часу праграма навучання будучых кіроўцаў машын толькі развівалася, а за апошнія дзесяць гадоў аўташколу барысаўскага ДТСААФ скончылі каля 20 тысяч чалавек.

Намеснік старшыні барысаўскага ДТСААФ Аляксандр Міронаў прызнаецца, што іх арганізацыю ўсе ведаюць у горадзе і без рэкламы.

— Практыкуем стварэнне ананімных пытанняў для навучэнцаў катэгорыі «В». Курсанты атрымліваюць анкеты з дакладнымі пытаннямі аб праблемах у навучанні: ці хапала часу для праходжання кожнай тэмы, як да вас ставіліся выкладчыкі і г. д. Самае цікавае ў іх адказах — расповеды аб выбары менавіта ДТСААФ у якасці месца вучобы. Там пішуць, што гэта раіць іх асяроддзе (блізкія, сябры, знаёмыя), а толькі 10% прыйшлі да нас з інтэрнэту і водгукаў у сеціве. Некалькі разоў бачыў простыя і дакладныя пасылы: «Вы дзяржаўная арганізацыя, мы вам дзяраем».

У адміністрацыйным будынку на завулку Зялёным, 13 арганізацыя стварыла для сваіх

Выкладчык Андрэй ВОЛКАЎ падчас заняткаў у радыётэлеграфістаў.

курсантаў 19 навучальных класаў, чатыры практычныя лабараторыі і два аўтадромы. Гэта ўсё дапамагае прызыўнікам, у далейшым — салдатам, якія праходзяць тэрміновую службу, і вайскоўцам па кантракце павысіць сваю кваліфікацыю.

— Цяпер навучэнне праходзяць шэсць груп для ўсіх вадзіцельскіх катэгорыяў, — працягвае Аляксандр Мікалаевіч. — Разумею, што за 3-4 месяцы яны не толькі набіраюцца вопыту і атрымліваюць кваліфікацыю, але з гэтымі катэгорыямі ад ДТСААФ можна на ўсё жыццё быць запатрабаваным спецыялістам. Самім прадпрыемствам на грамадзянцы выдана прымаць такіх вадзіцеляў, яны могуць сесці за руль любога аўтамабіля.

Выкладчык вышэйшай катэгорыі Барыс Храпавіцкі не ўтойвае, што арганізацыі на

руку добрыя водгукі ад выпускнікоў. Гэта і зразумела: працэнт здачы экзаменаў у ДАІ ў вучнёў з першага разу складае больш за 90 працэнтаў.

— Зараз навучаем прызыўнікоў для Узброеных Сіл, іншых войскаў і войскаў фарміраванняў. Навучаюцца хлопцы за кошт бюджэтных сродкаў. Таматыка шырокая, адводзіцца шмат часу на тэорыю і кіраванне на аўтадроме.

На падрыхтоўку спецыялістаў з Узброеных Сіл для дадатковага навучання прыбіваюць як з вайсковых часцей Барысаве і Смалевічы, так і тых, каго адправілі атрымліваць кваліфікацыю з далёкіх куткоў Беларусі.

— Я Барыс Грук. Праходжу службу па кантракце. Сам з аграгарадка Вяляцічы. У ДТСААФ трапіў пасля таго, як абралі

з іншых кіроўцаў у частцы. Цяпер праходжу другое навучанне. Першае было на «С» катэгорыю, зараз на «D». Тут усё падабаецца. Добрая тэхніка, усё КАМАЗы і аўтобусы спраўныя. Зараз даслужу кантракт і потым буду думаць пра далейшыя планы — вайсковая часць або «грамадзянка» вадзіцелем. З усімі катэгорыямі магу пайсці на аўтамабіль з прычэпам ці аўтобус. Тут з 8 раніцы пачынаюцца заняткі, а пасля абеду пераходзім да ваджэння.

Міхаіл Зуёнак праходзіць службу ў 740-м зенітна-ракетным палку.

— Год прабыў на «тэрміноўцы», пасля чаго вырашыў паспрабаваць сябе на кантракце. Так і разлічыў ісці на навучанне ў ДТСААФ. Збіраюся давацца на катэгорыю «Е». На службе самае цікавае здараецца, калі ездзіш у новыя месцы, дзе ні разу не быў. Так атрымалася, што на «грамадзянцы» нікуды не выязджаў — толькі дом і праца. А тут з'явілася магчымасць на Беларусі паглядзець. ДТСААФ сапраўды адкрывае новы шлях. Для тэрміновай службы вялікі плюс — аддаць абавязак Радзіме і атрымаць дадаткова кіроўную катэгорыю.

— Я — Дамітрый Каценка з 65-й аўтамабільнай брыгады. Цяпер адправілі на навучанца на катэгорыю «Е». Не шкадаваў ні хвіліны, што трапіў у армію. Выкладчыкі расказваюць нам тут пра тое, як сама праходзіць службу, пра герояў вайны і вызваліцеляў Барысаве. Дапамагам ДТСААФ ў банальным рамонце тэхнікі, калі нешта выходзіць са строю. Падабаецца, што навучаемся не на старых аўтамабілях, а на новай тэхніцы — так кіраванне даецца значна прасцей.

Не забываюцца ў Барысаве і пра навучанне радыётэлеграфістаў. Выкладчык групы Андрэй Волкаў прызнаецца, што ваенкамат не кожны прызыў набірае навучэнцаў

Жніво-2022

ХЛЕБАРОБЫ Ў ПАГОНАХ

Ваеннаслужачыя, які дапамагаюць ва ўборцы збожжа, уносяць важкі ўклад і ў харчовую бяспеку краіны

Падчас жніва ўсе, хто задзейнічан ва ўборачнай кампаніі, часова становяцца хлебарабамі. Нават вайскоўцы, якія кожны год не застаюцца ўбоку ад галоўнага каравая краіны. Сёлета не выключэнне.

Карэспандэнты «Звязды» наведалі Іўеўскі раён, дзе разам з аграрыямі на палетках шчыруюць ваеннаслужачыя. У гэтым годзе яны дапамагаюць сельскагаспадарчым прадпрыемствам Гродзенскай і Магілёўскай абласцей — менавіта ў гэтых рэгіёнах спатрэбілася буйнагабарытная тэхніка, якая стаіць на ўзбраенні беларускай арміі. Не абышлося і без армейскай прафесіяналаў, якія па-майстарску ёй кіруюць.

ДАПАМОГА ІСТОННАЯ

Усяго на Гродзеншчыне ва ўборачнай кампаніі задзейнічана 24 ваеннаслужачыя з розных вайсковых часцей Узброеных Сіл, а таксама 14 адзінак тэхнікі. Дзеля патрэб камунальнага сельскагаспадарчага ўнітарнага прадпрыемства «Трабы» Міністэрства абароны дало тры аўтамабілі — менавіта на іх перавозіцца збожжа. На кожным з велікагрузаў працуе ваеннаслужачы.

— Для нас гэта вялікая дапамога, — прызнаецца **часова выконваючы абавязкі дырэктара КСУП «Трабы» Валерыя ЮРАЛЕВІЧ**. — Супрацоўнічам з вайсковай часцю другі год. У мінулы раз ваеннаслужачыя працавалі ў нас усю ўборачную кампанію і паказалі добры вынік. І сёлета ўсе пастаўленыя імі задачы выконваюцца

беспярэчна, а гэта дарагога варты. Практычна ўвесь аб'ём збожжа, намалочанага за дзень камбайнамі, якіх у гаспадарцы сем адзінак, адвозіцца дадзенымі нам машынамі.

Валерыя Юралевіч адзначае, што машына-трактарны парк КСУП «Трабы» невялікі, таму без падтрымкі ваеннага ведамства не ўдалося б вырашыць усе пытанні. А іх цяпер няма: гэта і нарыхтоўка кармоў, і збор збожжа. На падыходзе — уборка кукурузы. Аб'ёмы немальны, таму і тут без велікагрузаў не абысціся. Пры гэтым прадстаўнік гаспадаркі заўважае, што дапамога гэтая спонсарская, а значыць, бязвыплатная. Па яго словах, асабліва гэта важна цяпер, калі ў такі няпросты час кожная капейка на ўліку.

АД СВИТАННЯ ДА ЗМЯРКАННЯ

Вайскоўцы працуюць нароўні з аграрыямі. Калі дазваляе надвор'е — ад світання да захаду сонца. Без выхадных і з адпачынкам толькі на ноч. Яны добра разумеюць, што перад імі пастаўлена не менш важная задача, чым Радзіму абараняць. Своечасова, пажадана без страт сабраць хлеб — хоць і на кароткі час — ваеннаслужачыя ў адказе яшчэ і за харчовую бяспеку краіны.

На палетках ваеннаслужачыя выконваюць не менш важныя і адказныя задачы.

З хлебарабамі ў пагонах сустракаемся ў полі — падчас жніва кожная хвіліна на вагу золата. Для кіроўцы грамадзянскага персаналу 108-га асобнага палка матэрыяльнага забеспячэння Анатоля Нягоды гэта ўжо сёмы сезон у якасці аграрыя ў пагонах. Ён чалавек высюквы, што такое праца хлебараба, ведае з дзяцінства. У свой час быў і памочнікам камбайнера, 18 гадоў сам знаходзіўся за штурвалам камбайна.

— Тады тэхніка была не тая, — прызнаецца Анатоль Нягода. — Цяпер камбайны нашмат лепшыя: сучасныя, магутныя. І ўраджайнасць

высокая — не стаіць на месцы сельская гаспадарка.

За часы ўборачных кампаній ужо ў якасці кіроўцы ваеннаслужачы аб'ездзіў усе вобласці, акрамя Брэсцкай. Кажы, што заўсёды складана пачынаць, пакуль не даведзешся, дзе знаходзіцца палі. Два тыдні на палетках — і арыентуешся ўжо лепш, чым некаторыя мясцовыя жыхары.

Анатоль Нягода заўважае, што Радзіму абараняць — справа надзвычай адказная, не кожнаму па сілах. Аднак не лягчэйшая, па яго словах, і праца хлебараба. У полі — да змяркання. Нават абедуюць тут, каб не марнаваць часу. Снедаюць і вчэраюць вайскоўцы ў сталовай. Для іх сельскагаспадарчым прадпрыемства стварыла належныя ўмовы для працяжвання: выдзелілі дом, забяспечылі трохразовам харчаваннем.

Механізатары гаспадаркі прынялі ваеннаслужачых вельмі добра, знайшлі з імі агульную мову ў першы ж дзень. Да людзей у пагонах тут ставяцца з асаблівай павагай. За кароткі час яны заслужылі аўтарытэт не толькі ў механізатараў, але і ў мясцовага насельніцтва: і збожжа ў тэрмін перавязуць, і машыны, калі яна сыдзе са строю, парамантуюць. А яшчэ, як дадае аграман участка Мікалай Марусяў, ваенныя людзі добра ведаюць тапаграфію: «Скажаш ім, куды ехаць або куды збожжа адвезці — без праблем знойдуць патрэбную кропку на маршруце».

«ХЛЕБ ДАЕЦЦА НЯПРОСТА»

Сімон Галсцян жыве ў аграгарадку Трабы. Ужо больш як 20 гадоў ён працуе на камбайне. Калі не падводзіць тэхніка і надвор'е дазваляе, то ў дзень намалочвае да 80—100 тон зерня. І простаю няма — вайскоўцы аператыўна перавозіць збожжа на зернесушыльны комплекс. Звычайна кожны з іх робіць па шэсць-сем рэйсаў у дзень.

Кіроўца 65-й аўтамабільнай брыгады Іван Раткевіч апошні раз прымаў удзел ва ўборцы ўраджаю ў далёкім 1980 годзе. Вядома, яму ёсць з чым параўноўваць. «Нашы МАЗы, камбайны беларускай вытворчасці ўборваюць жніво хутка, практычна без страт, — кажа ён. — У тых часы мы, напрыклад, выгружалі зерне ўручную — былі бартавыя машыны. Цяпер жа падноў кузаў — пяць хвілін, і зноў паехаў у поле».

Для яфрэйтара Максіма Турбана гэта таксама другое жніво. Нягледзячы на малады ўзрост, ён не адстае ад сваіх вопытных таварышаў — вытрымліваць імклівы тэмп і нагрукку ваеннаслужачаму 30-й асобнай чыгуначнай брыгады не прывыкаць. «Хлеб даецца няпроста, — сведчыць вайсковец. — Асабліва гэта разумееш тады, калі маеш да гэтай важнай справы дачыненне. Уборка ўраджаю заўсёды была прырыятнай задачай для нашай дзяржавы, і мы, ваеннаслужачыя, не можам заставацца ўбоку ад галоўнага каравая краіны».

Вераніка КАНЮТА,
фота аўтара.

Іўеўскі раён.

НАС ВЕДАЮЦЬ І БЕЗ РЭКЛАМЫ!

Вучань-радыётэлеграфіст Сяргей КАВАЛЁЎ.

па гэтай спецыяльнасці, затое тыя, хто вырашайся на службу сувязістам, праходзяць курс навучання з цікавасцю.

— Нам адводзіцца 192 навучальныя гадзіны для падрыхтоўкі радыётэлеграфістаў. Можы, гэта і малавата, але мы ўсе роўна паспяваем з хлопцаў зрабіць добрых спецыялістаў. Ваенкамат імкнецца падбіраць групы па 10 чалавек. Мы займаемся вывучэннем азбукі Морзе, затым ідзе нарошчванне хуткасці прыёму на слых. Нагрузка, вядома, вялікая, так што хапае тых, хто не паспявае сумішчаць змену на працы і чатырохгадзінныя заняткі ўвечар. Хлопцы разумеюць перавагі службы сувязістам. Код Морзе — міжнародная мова, яе ведаць таксама харысана. Чаму ваенкаматы зацікаўлены ў нашых выхаванцаў? Пасля здадзеных нарматываў іх ужо можна садзіць на баявое дзяржаўства, бо курс навучання пройдзены, а салдат «з нуля» выпадае мінімум на некалькі месяцаў для праходжання тых жа курсаў.

Адным з галоўных уражанняў ад камандзіроўкі ў барысаўскі ДТСААФ стала знаёмства з вучнем-радыётэлеграфістам Сяргеем Кавалёвым. Ён пачаў навучанне з групы ў канцы ліпеня, а праз тры тыдні ўжо ўпэўнена набірае тэкст «марэжыя».

— У ваенкамце мне падказалі, што можна пайсці вывучыцца радыётэлеграфістам. На навучанні ў першыя дні было цяжка, адразу з'явіліся сумненні, аднак потым хутка ўцэннуся. Набіраем тэкст на хуткасныя тэлеграфныя ключы, усё вельмі цікава. Азбука Морзе ўнікальная тым, што любі чалавек у свеце можа цябе зразумець, не ведаючы гутарковай мовы, — гэта вельмі цікавы спосаб адпраўкі паведамленняў.

Для намесніка старшыні барысаўскага ДТСААФ Аляксандра Міронава адным з галоўных успамінаў з'яўляецца адрызак працы ў ліпені 2009 года. Тады да іх у аргструктуру прыехаў старшыня Цэнтральнага савета РОСТА (ДТСААФ Расіі) генерал-палкоўнік Сяргей Маеў.

— Яго дэлегацыя глядзела, як у нас адладжана сістэма падрыхтоўкі спецыялістаў для Узброеных Сіл, бо ў іх яе зусім не было. Мы далі ім канспекты, паралілі, па якіх праграмах рыхтавацца, яны паглядзелі на вучальна-матэрыяльную базу. Потым у іх адбылася пэўная рэарганізацыя. З таго

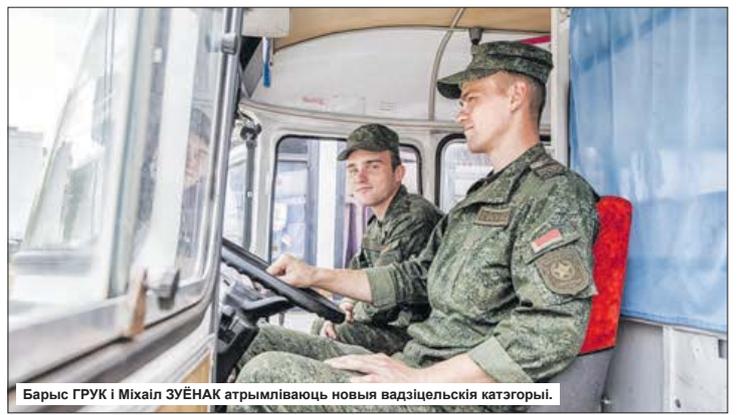
часу мы наладзілі цесныя кантакты. Пастаянна праводзіцца сумесныя мерапрыемствы, напрыклад, аўтапрабегі. Звычайна яны рыхтуюцца да дзяржаўных свят. Ведаю, што нашы беларускія спецыялісты таксама ездзілі ў Расію, вывучалі іх напраўкі. У нас з'яўляюцца нейкія агульныя праграмы па сістэме навучання спецыялістаў.

У год гістарычнай памяці ДТСААФ Барысава нагадала сваім курсантам і вайскоўцам аб мясцовых героях. Тут з'явіліся стэнды аб вызваліцелях горада падчас Вялікай Айчыннай вайны і тых, хто вызначаў мірнай працай на Барысаўшчыне. Адзін з памятных куткоў прысвечаны Мікалаю Міхайлавічу Афоніну, які ўдзельнічаў у бітве за Маскву, у Харкаўскай аперацыі 1942 года, Сталінградскай бітве, Беларускай аперацыі, вызваленні Польшчы, баях пад Кенігсбергам і на тэрыторыі Германіі. Пасля вайны Мікалай Міхайлавіч жыве ў Барысаве. Ён часта вы-

ступаў перад моладдзю для патрыятычнага выхавання. ДТСААФ падтрымлівае добрыя адносіны з яго сынам, дзякуючы яму інфармацыя пра бацьку працягвае развівацца.

— Да нас нядаўна звярнулася жанчына з расповедам пра свайго бацьку, Васіля Рыгоравіча Крываноса. Яна перадала нам інфармацыю аб ім: ураджэнец Барысава, удзельнічаў у Вялікай Айчыннай. Але і з нашай структурай ён таксама быў звязаны. Раней у горадзе было некалькі арганізацыйных школ падрыхтоўкі сувязістаў, аўтамабіляў і іншых спецыяльнасцяў. Ён узначальваў гэтыя арганізацыі. Мы зрабілі запыт у архіў Міністэрства абароны і атрымалі яго паслужны спіс. Гэтыя стэнды аб франтавіках нагадваюць нашым вучням аб сапраўдных героях, тых, з каго трэба браць прыклад.

Аляксей КАРПУК,
Фота Лізаветы ГОЛАД.

Барыс ГРУК і Міхал ЗУЁНАК атрымліваюць новыя вадзіцельскія катэгорыі.

«ЭКІПРОЎКА» ВЫДАТНІКА

**(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)**

У канцы лета 2021 года прафсаюзныя спецыялістамі было падлічана, што ў сярэднім па Мінскай вобласці поўны набор школьніка малодшых класаў абыходзіўся бацькам у суму каля 760 рублёў. У гэтым годзе «дзелавы гардэроб», спартыўная форма, абутак (вулічны, спартыўны і зменка), школьныя заплечнікі плюс канцтавары, паводле прыкладных падлікаў, запатрабуюць у сярэднім 800 рублёў, пішуць на бацькоўскім форумі.

«Канцылярка»: спіс і «аптовія закупкі»

Спадзявацца толькі на даровы сэнс пры набыванні канцтавараў для школы — не самая лепшая ідэя. Абавязкова што-небудзь забудзеце і накупляце шмат непатрэбнага.

Перш чым адправіцца ў краму, складаем спіс. А ў краме ставім плушачку насупраць кожнага пункта. Да 1 верасня ў гандлёвых цэнтрах столькі ўсіх гэтых прыгожых сшыткаў, ручак з бліскаўкамі, рознакаляровых ласцікаў і вокладчак, што проста разбярэцца вочы, і пад удзеяннем станоўчых эмоцый можна выдаткаваць значную суму. Гэта ж толькі здаецца, што ўсё каштуе капейкі (падумаеш, 2-3 рублі — сшытак!). Выніковая сума на касе можа непрыемна здзівіць. Бацькам першаклашак, як правіла, спіс «канцыляркі» выдаюць на першым, папярэднім, бацькоўскім сходзе ў школе. Але такія спісы варта складаць і бацькам вучняў старшых класаў, бо спіс — галоўнае правіла эканоміі, калі гаворка ідзе пра канцтавары для школы.

ца. Зрэшты, ёсць і супрацьлеглае меркаванне. Некаторыя мамы, наадварот, прапануюць купляць тое, што магчыма, оптам. Напрыклад, ручкі і алоўкі: з аднаго боку, так танней, з другога — пытанне будзе вырашана на доўга.

• Даражэй або танней? Тут варта ў першую чаргу ўлічыць характар вашага школьніка. З аднаго боку, дарагі аўтаматычныя алоўкі або прыгожыя ручкі, цалкам верагодна, будуць страчаныя. Калі ваш школьнік — няўрымслівы халерык, наўрад ці яму патрэбны дарагі пэнал-кніжка: не стане ён акуратна раскладваць па ячэйках ручкі і алоўкі. Іншая справа, калі гаворка ідзе пра выдатніц-перфекцыяністку: пэнал-касметычка на маланцы, мабыць, не яе варыянт. У любым выпадку, выбіраючы «канцылярку» ў школу, лепш раіцца з дзіцем. Але памятайце: гелевыя ручкі, якія так падабаюцца малым і падлеткам, у большасці школ не вітаюцца. Так што лепш спыніць выбар на шарыкавых.

• Ці браць дзіця з сабой у краму па канцылярскія прылады або хуценька закупаць сшыткі-алоўкі, вяртаючыся дадому з працы? Калі гаворка пра старшакласніка, тут наогул усё проста: выдаеш спіс і энную суму на канцтавары і потым правярэш па пунктах. З дзецьмі меншага ўзросту псіхалагі раецца не толькі адзенне, але і канцылярскія прылады ўсё ж купляць сумесна, хай нават гэта патрабуе дадатковага часу ў выхадны дзень. Калі дзіцяці будуць падабацца прылады для вучобы, яно ахвотней сядзе за парту ў новым навучальным годзе. І адназначна гэтае правіла працуе для першаклашак: калі першы раз у першы клас вы здолееце зрабіць для дзіцяці святкам, яно аддзячыць вам стараннасцю ў вучобе.

• Ці купляць сшыткі з прыгожымі вокладкамі або спыніцца на стандартным аднатонным варыянце? Тут меркаванні педагогаў і бацькоў падзліліся. Многім мамам хочацца прыдбаць сшыткі прыгажэйшыя. Пры гэтым многія педагогі настойваюць, што малюнкi на вокладках сшыткаў адцягваюць увагу дзяцей, тады як аднатонная настройваюць на вучобу. Так што, можа быць, варта прыслухацца да настаўнікаў. Тым больш што сшыткі прасцейшыя і абыдучы танней. Дарэчы, да школьных сшыткаў існуюць выразныя патрабаванні: папера без жаўтаватага адцення шчыльнасцю не менш 60 г/м². З практычнага пункту гледжання гэта азначае: купляючы сшыткі,

звяртаем увагу, каб лісты былі белымі і досыць шчыльнымі (каб чарніла не праступала з таго боку ліста), а лінейкі або клеткі было выразна відаць.

• Выбіраючы акварэльныя фарбы для малодшых школьнікаў, спыняемся на максімальна натуральным складзе і шукаем маркіроўку «для дзяцей». У прафесійных фарбах могуць быць розныя хімічныя ўключэнні і інтэнсіўны пах, якія дзіцяці не патрэбны. Тое ж самае датычыцца пластыліну: ён не павінен рэзка пахнуць, а прызначэнне мець — менавіта для дзяцей.

У цэлым з улікам зніжкаў (у буйных універмагах яны могуць быць вельмі адчувальныя — да 35 %) з купляў набору школьных канцтавараў для 5—7 класа можна ўкласціся прыкладна ў 60—100 рублёў. Але яшчэ да складання спіса варта адзначыць, што з леташняй «канцыляркі» можна выкарыстоўваць і ў гэтым навучальным годзе. Цалкам верагодна, гэта дазволіць скараціць спіс на траціну, а можа быць, і на палову.

Адзенне: сем разоў адмераў

Тут працуюць тыя ж універсальныя правілы: спіс — раз, і папярэднія рэвізія — два. Спачатку ладзім «вялікую дыягностку» — высвятляем, што з леташняга школьнага адзення яшчэ можа паслужыць, што можна «адпусціць» або адбяліць. І толькі потым адпраўляемся па пакупкі.

Ужо не першы месяц бацькі актыўна абмяркоўваюць навіну аб тым, што з новага навучальнага года ўводзіцца школьная форма. Пакуль гэта толькі адзінакавыя адметныя элементы школьнага адзення для кожнай канкрэтнай навучальнай установы. Непасрэдна адзіную школьную форму плануецца ўвесці яшчэ праз год, у 2023-м. А пакуль кожная ўстанова агульнай сярэдняй адукацыі да 1 жніўня павінна была вызначыцца з адметным элементам. Як правіла, гэта альбо значок з эмблемай школы, альбо гальштук, альбо камізэлька. У некаторых гімназіях гэта яшчэ і «карпаратыўныя колеры». Калі з адметнымі элементамі вам пакуль не ўсё ясна, набываючы адзенне для школы, спыніцеся на класіцы: белы верх — чорны ніз, і не памыліцеся.

• Часта бацькі імкнучыся абраць вопратку ў школу з максімальна натуральнымі складам. Аднак спецыялісты-валеолагі раецца спыніць выбар на вырабах, дзе ў складзе натуральнай і штучнай валокны ў судносінах 50:50. Дзякуючы натуральным валокнам адзенне будзе паветрапранікальным і гіграскапічным, а штучныя ніткі забяспечаць

носкасць: адзенне будзе менш змянацца, захаве свой знешні выгляд пасля шматлікіх пранняў, а яго колер не выліняе.

• У Міністэрстве адукацыі пры выбары гардэроба школьніка бацькам раецца звярнуцца да каталога школьнай калекцыі адзення беларускіх вытворцаў на сайце ведамства. Прыдатныя мадэлі можна пашукаць у буйных універмагах (у сталічных ГУМе і ЦУМе цяпер якраз зніжкі), а таксама ў фірменных крамах — «Калінка», «Світанак», «Славянка» і г. д. Дарэчы, «Калінка» — абсалютны фаварыт мам школьніц, прычым у тым ліку і старшых класаў. Існуе, вядома, вялікая

штаноў, пінак або джэмпераў, спартыўны касцюм плюс дзве футболкі, шкарпэткі, абутак (вулічны, спартыўны, зменка).

Дасведчаныя мамы раецца не купляць увесь гардэроб у жніўні. Па-першае, будзе не так «балоуча» па грошак (кашуля або блузка абыдзецца сёння ў сярэднім у 30—40 рублёў, штаны — ад 70), па-другое, дзеці растуць, і часам вельмі хутка. Плюс пасля таго, як схлыне ажыятаж, часам крамы распрадаюць школьныя калекцыі са зніжкамі да 70 %. Так што асноўную частку школьнага гардэроба цалкам разумна набыць у кастрычніку-лістападзе.

спакуса па звычцы адправіцца ў інтэрнэт-крамы — на Wildberries або Lamoda. Інтэрнэт-крамы адзення — гэта эканомія часу, бясплатная дастаўка, да таго ж — бонусы пакупнікам. Але, па-першае, адведзеных на прымерку 15 хвілін (пакуль кур'ер чакае вашага рашэння) можа проста не халіць. Па-другое, можна прамахнуцца з фасонам (вы палічыце, што выгляд цалкам дзелавы, а ў школе скажуць — і зусім не дзелавы). Айчыныя школьныя мадэлі, як правіла, без лішніх выкрутасаў, і тут вы не памыліцеся. Тым больш у гэтым годзе знешняму выглядку вучняў устаноў адукацыі будуць удзяляць большую ўвагу, чым у папярэднія.

Заплечнік: памятаем пра флікеры

Дададзім яшчэ некалькі слоў пра школьны абутак. Як правіла, школы патрабуюць мець зменку, але часам бацькі набываюць яе толькі позай восенню, калі на вуліцы становіцца брудна. І ўсё ж разумней насяці зменныя туфлі ў школу непасрэдна з верасня — так больш дарагі вулічны абутак паслужыць даўжэй.

• Зменка можа быць з тканіны — гэта больш танна і камфортна, плюс па вазе такі абутак няцяжкі. У ідэале ён павінен мыцца ў машыне. Навучэнцам малодшых класаў лепш выбіраць зменку на ліпучках або гумках, а не са шнуркамі, каб дзіця доўга не вадалася з пераабутаннем.

• І напрыканцы — аб школьнай сумцы: на гэтым пункце эканоміі не варта, бо гэта гэтае пачатковае паставы. Медыкі адзначаюць, што для малодшых школьнікаў і вучняў сярэдніх класаў лепш выбіраць заплечнік з цвёрдым каркасам. І для школьнікаў усіх узростаў не забываць аб наяўнасці на ім святлоадбівальных элементаў. Вага школьнай сумкі, згодна з нормамі, для навучэнцаў пачатковых класаў не павінна перавышаць 600—700 г, для навучэнцаў сярэдніх і старшых класаў — быць не больш за 1000 г (хоць на практыцы, на жаль, «груз ведаў» за плячыма школьніка звычайна вагаецца больш). Наконт артапедычных заплечнікаў са спецыяльнай цвёрдай спінкай меркаванні бацькоў разыходзяцца. Нямаля тых, хто лічыць, што грошай на здароўе дзіцяці не шкада (артапедычныя заплечнікі каштуюць на парадок даражэй за звычайныя). Але ёсць і тыя бацькі, якія адзначаюць, што такія заплечнікі за кошт артапедычных уставак самі па сабе досыць цяжкія, а калі яшчэ і пакасіць у іх усё неабходнае для вучобы, «груз навукі» можа стаць для дзіцяці проста непад'ёмным.

• **Прыкладны склад школьнага гардэроба дзяціны:** дзве блузкі з кароткім рукавом, 2-3 блузкі з доўгім рукавом (па жаданні можна дадаць яшчэ адну блузку больш святлоадымнага выгляду), дзве спадніцы (або спадніца і штаны), сукенка (сарафан), жакет (пінак, джэмпер), спартыўны касцюм + дзве футболкі, калготкі-шкарпэткі-гольфы, абутак (вулічны плюс зменка, спартыўны). Так маме не прыйдзецца пасля працы мыць, чысціць і глядзіць школьную форму штодня — можна будзе адкасіць мыццё на выхадныя. Актуальна для мам старшакласніц: з вынаходствамі нахштарт «шорты замест спадніцы» варта пачакаць і ўкладваць у класнага кіраўніка, ці дазваляецца гэта ў вашай школе.

• **Прыкладны спіс рэчаў для хлопчыка:** дзве кашулі з кароткім рукавом, 2-3 — з доўгім (плюс па жаданні адна святлоадымна, 2-3 пары

• Дарэчы, пра першаклашак. Лепш удакладніць у настаўніка, які менавіта падліковы матэрыял патрэбны (з гэтым дэтка памыліцца). Тое ж самае датычыцца прасіяў, рабочых сшыткаў па прадметах, атласаў, контурных карт і іншых дадатковых матэрыялаў (і гэта ўжо не толькі пра першакласнікаў). Варыянтаў у крамах па кожным пункце, які правіла, прадстаўлена некалькі, але кожная школа працуе па пэўных. Так што і гэты аспект лепш удакладніць.

• Некаторыя бацькі «са стажам» раецца не купляць да 1 верасня гадавы запас сшыткаў. Лайфхак вопытных мам — мець «недатыкальны запас» канцыляркі з мінулага года: гэта дазваляе зрабіць закупкі ў першыя два тыдні верасня, калі ажыятаж схлыне, чэргаў не будзе, а зніжкі яшчэ застануць.

«ДЛЯ НАС, ВАШЫХ ЗЕМЛЯКОЎ, ВЫ ЗАЎСЁДЫ БЫЛІ, ЁСЦЬ І БУДЗЕЦЕ»

Іван Шамякін і яго малая радзіма

Выпуск № 69 (595)

ПАДЧАС ХХІХ Дня беларускага пісьменства, святкаванне якога адбудзецца на пачатку верасня ў Добрушы, у гэтым горадзе адкрыюць помнік народнаму пісьменніку Беларусі Івану Шамякіну. А непадалёк ад Добрушы, у аграгарадку Карма, дзе і нарадзіўся класік, ужо даўно стаіць яго бюст. Кармянская сельская бібліятэка носіць імя Івана Шамякіна, там ёсць экспазіцыя, прысвечаная знакамітаму земляку. Ёсць такія экспазіцыі і ў Добрушы... Ды цяжка пералічыць, колькі праектаў Добрушскай зямлі звязана з Іванам Шамякіным. Пісьменнік адчуваў цесную сувязь з малой радзімай. Родныя мясціны і іх людзі паўстаюць на старонках яго твораў, ва ўспамінах... І ў архіўных дакументах.

Давайце разам наведем фонд Івана Шамякіна ў Беларускаму дзяржаўным архіве-музеі літаратуры і мастацтва і знойдзем тыя цікавыя дэталі, якія падсвечваюць сувязь народнага пісьменніка з Добрушскай зямлі.

«Мае дзіцячыя гады прайшлі ў лесе...»

Вось некалькі спісаных аркушаў, са шматлікімі праўкамі... «Аўтабіяграфія», напісаная 6 лютага 1952 года. На першай старонцы пазнака: «Маша! Скарачаную аўтабіяграфію перадаўкаваць у трых экзэмплярах». Пазнака відавочна адрасаваная жонцы Івана Шамякіна Марыі, якая стала прататыпам шмат якіх ягоных гераяў.

«Я нарадзіўся 30 студзеня 1921 года ў вёсцы Карма Добрушскага раёна Гомельскай вобласці. У 1925 годзе бацька пакінуў вёску і пайшоў працаваць лесніком у Маркавіцкае лясніцтва».

Далей самае цікавае — выкрасленыя радкі, якія тады, відаць, падаліся аўтару непатрэбнай лірыкай:

«Такім чынам, мае дзіцячыя гады прайшлі ў лесе. Асабліва помніцца мае першыя гады бацькавай службы, калі мы жылі на беразе Сожа... Лес і рака былі чужоўнямі. Магчыма, што яшчэ з тых часоў я так моцна палюбіў прыроду і асабліва лес. У школу я пачаў хадзіць у вёсцы Краўцоўка Церахаўскага раёна і вучыўся там да пятага класа».

Шамякін успамінае, што вельмі палюбіў тады літаратуру, і дапамагла яму ў гэтым любімай настаўніца Валяціна Андрэўна Рабцава, дзякуючы якой кніга стала ягоным найлепшым сябрам.

Удакладнім купцы звесткі ўрыўкам з аўтабіяграфічнага твора Шамякіна:

«У першым класе школы, куды я пайшоў на дзевяты годзе жыцця, мне не было чаго рабіць побач з вясковымі хлапчукамі і дзяўчаткамі, большасць з якіх вельмі туга далася тайна чытання, арыфметыкі. Часта замест задання першага класа я паспяхова выконваў заданне трэцяга класа, вучні якога сядзелі побач, правей, займаючы другі рад парт. Вяла класы адна настаўніца — Валяціна Андрэўна Рабцава. Яна вучыла мяне да пятага класа. Я любіў сваю настаўніцу. Мне здавалася, што жыве яна зусім іншым жыццём, чым усе навакольных людзей. Жыццё гэтак вабіла мяне. Вельмі хацелася падгледзець яго, пазнаць. Парадак, чысціня ў яе кватэры моцна ўражвалі. Я паспрабаваў наводзіць такі парадак дома, але з гэтага нічога не атрымалася, за падобнае новаўвядзенне добра ўляцела ад бацькі».

У кнізе «Слаўся, Марыя», прысвечанай жонцы пісьменніка, Шамякін пацвярджае: «З Краўцоўкай развітаўся са смуткам: любіў настаўніцу Валяціну Андрэўну Рабцаву».

Але Шамякіну давалося вучыцца ў трох школах.

«Мяне адаслалі заканчваць пяты клас у Карму, да бабулі. Там я вучыўся і ў шостым. Але бабуля жыла бедна, без каровы, і мы

ледзьве не галадалі. Вясной амаль кожную суботу я бег у «Воленку» за 25 вёрст, каб прынесці гладышку малака, галку масла».

«У сёмы клас я пайшоў у Макаўе. Што такому сем кіламетраў! Бацька дамовіўся з макауцам, каб у выпадку дажджу, завірухі я мог застацца паначаваць. Ні разу за год не застаўся. Адзін я ішоў тры кіламетры — да Пракопаўкі, а адтуль у вялікім гурце пракопаўскіх, будзічанскіх вучняў, і паходы гэтыя былі самай цікавай — дуралі, жартавалі».

«Сколькі воспоминаний о детстве всколыхнула Ваша книга в моей душе...»

Вялікую частку фонду Івана Шамякіна займаюць лісты чытачоў. Часта яны вельмі шчырыя, непасрэдныя... Аўтары свята вераць, што персанажы Івана Шамякіна — усе рэальныя людзі і апісаньня падзеі адбыліся ў жыцці. Просяць, а часам патрабуюць даслаць адрасы любімых герояў ці хоць распавесці, што з імі далей сталася.

А вось ліст з Калінінграда, ад Надзеі Дзімітрыеўны Варшаўскай ад 17 студзеня 1993 года, іншага кшталту...

«Уважаемый Иван Петрович, здравствуйте!

Пишу вам с чувством огромной благодарности за Вашу книгу «Своя нелегкая дорога», которую я прочитала на одном дыхании, потому что там Вы описываете мои родные места — Кравцовку, Клетенку и прочие.

Большое Вам спасибо за добрые слова о моей маме — Рыбцевой Валентине Андреевне, которая прожила такую трудную жизнь, и уже 42 года как её нет в живых. Я была малым ребёнком тогда, и помнить меня вы не можете, но что меня поразило в Вашей книге, так это то, что и Вы, и я учились в школе белорусскому языку у одной и той же учительницы — Евгении Кузьминичны Антиповой. Когда осенью 1943 года наша Кравцовка сгорела вся — остались лишь 3 хаты на краю известной Вам Однобочки, те, что стояли в глубине сада, в том числе «у молдаванки», у которой был сын Аниська, о котором вы упоминаете, школа сгорела тоже, и мама, чтобы я совсем не «одичала», снарядила меня учиться в Марковици, где и преподавала Антипова. Они с мамой были знакомы.

А математику у нас вела Антонина Тихоновна Цыкунова, дочь лесника, очевидно того, о котором вы упоминаете в своей книге.

Когда еще только вышла Ваша книга «Глыбокая плынь», у нас все вспомнили, что написал ее «тот самый Шамякин» — сын лесника. Между прочим, у меня уцелела фотография, где есть и Вы — совсем мальчик. Вас тогда, очевидно, принимали в пионеры — все в галстуках на крыльце школы. А мне там года 3-4, кто-то посадил учительницу дочку.

Спасибо Вам за книги, которые я прочла, не все, но «Атланты и кариакиды», «Сердце на ладони» я прочла, мне понравились. И, как и Вам, мне в школе очень нравилась «Новая земля» Якуба Коласа.

Не буду Вас утомлять и задерживать, огромное спасибо за память о Кравцовке, если бы Вы только знали, сколько воспоминаний о детстве всколыхнула Ваша книга в моей душе».

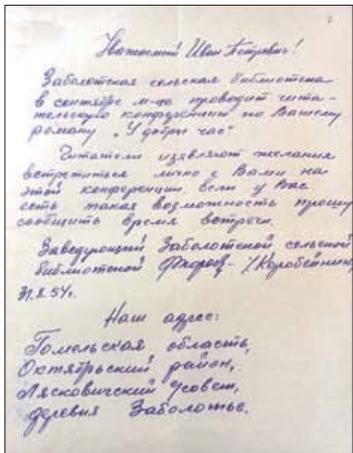
«Калі яны кончаць непатрэбную пісаніну?»

Чытачам вельмі хацелася больш ведаць пра любімых герояў, таму Івана Шамякіна часта запрашалі на чытацкія канферэнцыі, у тым ліку і зямлякі, зрэшты, уся Гомельшчына лічыць пісьменніка сваім, родным.

Вось, напрыклад, ліст ад 31 жніўня 1954 года:

«Уважаемый Иван Петрович! Заболотская сельская библиотека в сентябре м-ца проводит читательскую конференцию по Вашему роману «У добры час».

Читатели изъявляют желание встретиться лично с Вами на этой конференции. Если у Вас есть возможность, прошу сообщить время встречи».

Яшчэ адно пасланне таго ж часу:

«Уважаемый Иван Петрович!

Студенты и преподаватели Гомельского педагогического института им. В.П. Чкалова обращаются к Вам с просьбой принять участие в читательской конференции по вашему роману «У добры час». Убедительно просим Вас ответить, когда Вы сможете приехать к нам.

С комсомольским студенческим приветом студенты 4 курса литературного факультета».

Прыцягальнасць кніг Івана Шамякіна для чытачоў і ў тым, што ён ніколі не быў абыякавым. Не быў проста сузіральнікам жыцця сваіх землякоў — жыў і працаваў сярод іх, хварэў іх праблемамі. У архіве захоўваюцца выразкі з «Гомельскай праўды» канца 1940-х з матэрыяламі сельскага настаўніка Івана Шамякіна пра жыццё і працу вясцоўцаў. Вось, напрыклад, заметка «Словы і справы» ў нумары газеты ад 17 красавіка 1948 года, падпісаная «І. Шамякін, Церахоўскі раён», у якой крытыкуецца праца аграномаў. Зразумела, такі матэрыял не мог быць напісаны «чалавекам збоку»:

«Прамеі выказвае сваю думку старшыня калгаса «Асветнік» тав. Немцаў. Калгас гэты ў ліку буйнейшых у раёне і адзін з адстаючых. І старшыня шчыра скардзіцца:

«— Абмяноўце раённыя кіраўнікі наш калгас, баяцца загнуць. Ужо год пасля дэмабілізацыі я працую ў калгасе, спачатку брыгадзірам, потым старшынёй, і ні разу за ўвесь час не бачыў агранома. А вельмі хацелася б параіцца з ім, паслухаць яго парады... Не заходзіць да нас і аграном МТС. Можна падумаць, што прадстаўніц сельскагаспадарчай навукі баяцца заўляцца ў калгас, баяцца вылезці з сваіх кабінетаў».

Заканчвае свой матэрыял аўтар жорстка: «Успамінаем упэўненую заяву т. Кунцавіча і здзіўляемся. Чым займаюцца аграномы? Калі яны кончаць непатрэбную пісаніну, якая нікому нічога не дае, акрамя страты паперы, і прыдуць у калгасы? Адказ на гэтак пытанне чакаюць калгаснікі — змагары за высокі ўраджай 1948 года».

«Хай сваім цяплом вас сagraвае сонца»

Землякі адказвалі Івану Шамякіну той жа ўвагай.

У архіве захоўваецца фотаздымак з веча-ра, прысвечаная 65-годдзю Івана Шамякіна. Ад землякоў юбіляра вшчыне сакратар Добрушскага РК КПС С. А. Геркулесаў. На здымку відаць вялікая фарфоравая ваза, прыкрашаная партрэтамі Івана Шамякіна, — напэўна, выраб Добрушскага фарфаравага заводу.

А вось тэлеграма з Добруша Шамякіну Івану Пятровічу:

«Добрушскі раённы выканаўчы камітэт, жыхары раёна, вашы землякі, сардэчна віншуюць Вас, паважаны Іван Пятровіч, з днём 75-годдзя і 50-годдзем творчай дзейнасці.

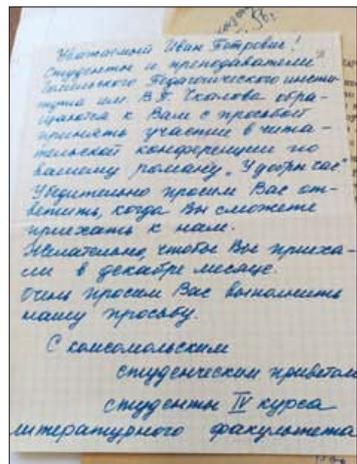
Паважаны Іван Пятровіч, ад усёй душы жадаем здароўя Вам і Вашым родным, шчасця, даўгалецця, плёну ў працы дзеля светлай будучыні нашай айчыны.

Хай сваім цяплом вас сagraвае сонца і наш шчыры беларускі народ. Для нас, вашых землякоў, вы заўсёды былі, ёсць і будзеце.

Поспеаў вам. Старшыня райвыканкома В. Пятроўскі».

Гэта выдатна, што ў першыя дні верасня ў Добрушы з'явіцца помнік Івану Шамякіну. Але галоўны помнік пісьменніку — гэта калі чытаюцца яго творы. На Дні беларускага пісьменства выдадзены будзе прадстаўлена цэлая выстава кніг Івана Шамякіна, у тым ліку навінкі, можна многае і набыць. Так што няхай на Добрушскай зямлі Іван Шамякін сапраўды заўсёды быў, ёсць і будзе.

Людміла РУБЛЕЎСКАЯ.

«УНУТРЫ ГЭТАГА ЧАЛАВЕКА БУШАВАЎ ВУЛКАН»

У музеі Якуба Коласа адкрылася выстава, прысвечаная 75-годдзю з дня нараджэння Мікалая Селешчука

Мерапрыемствы, прымеркаваныя да 140-годдзя з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа, працягваюцца. У дзень смерці Якуба Коласа 13 жніўня беларускія паэты і пісьменнікі, вядомыя асобы Рэспублікі Беларусь, члены сямі песняра — унукі і праўнукі, а таксама супрацоўнікі музеяў горада Мінска і прыхільнікі творчасці паэта ўшанавалі памяць класіка. Падчас ускладання кветак да помніку, што размешчана на Вайсковых могілках, прагучалі вершы, успаміны, а таксама цёплыя і шчырыя словы.

гэта значная розніца ва ўзросце. Але нейкім чынам лёс нас аб'яднаў. Мы былі апантычна вялікай ідэяй культурнага адраджэння, падарожнічалі, разам наведвалі Рыгу, Талін, Вільню. Хацелася ўдыхнуць свежага паветра, прыўнесці ў айчынную мастацтва нешта новае. Мікола на той час ужо быў знакавай асобай, ён многіх ведаў. Аднойчы мы паехалі да мяне ў гасці ў Койданава. І я ў яго пытаюся: «А што гэта за дэндзі лонданскі ідзе?» Ён мне кажа: «Гэта мастак Жора Скрыпнічэнка». Неяк Мікола пазаваў мяне прыняць удзел у выставе — з гэтага часу мы пачалі на іх хадзіць. Кожная вялікая выстава пачыналася з адбору: бяром ці не бяром маладога творцу. І вось мы прыносім свае творы — «Адхіліць». Добра, мы сыходзім. Праз тыдзень яшчэ адна выстава — мы зноў прыносім новыя творы. «Адхіліць». На чацвёртай, памятаю, Шчамялёў, Вашчанка, Цвірка аб'ядналіся: «Колькі ўжо яны будуць насіць тыя творы? Добрая работа, няхай выстаўляюцца!» Мяне білі за этнаграфізм, а Колю Селешчука — за сюррэалізм. Коля, безумоўна, перажываў. Але ўсё час казаву: «Ці мяне хваліць, ці б'юць, але ўсё гэта працуе на маё рэнаме».

пачалося іх супрацоўніцтва і сяброўства:

— Калі я сустрэла Колю, ён выглядаў нібыта збытанжаным. У яго на твары заўсёды была цяжкая ўсмішка, але насамрэч унутры гэтага чалавека бушаваў вулкан, нават і не адзін. Я сказала яму, што мне трэба добрае афармленне. Ён прачытаў мой рукапіс і стварыў неверагодную, тонкую графіку.

Майстэрня Селешчука размяшчалася каля Палаца мастацтва, а Баравікова жыва ў пакойчыку непадалёк ад філармоніі. Таму яны нярэдка сустракаліся ці на вуліцы, ці на сяброўскіх вечарынах:

— У маім доме рабілі рамонт. Да мяне зайшлі майстры і кажуць: «Які абіраеце колер для падлогі? Ёсць два: карычневы і зялёны». У мяне быў адзін дзень на тое, каб прыняць рашэнне. І вось на вуліцы сустракаю Колю, я адразу да яго: «Ты мастак! Які колер мне абраць?» Ён адказвае: «Вядома, зялёны!». Майстры вельмі здзівіліся — я была адзіная ва ўсім доме, хто выбраву зялёны колер падлогі. Іх апошняя сустрэча адбылася гарачым жніўнем 1996 года. Быццам бы выпадкова, але неабходна:

— Я тады працавала ў Доле друку — збігаю ў метро і бачу Колю. Мы пралуццілі некалькі цягнікоў, пакуль абмяркоўвалі навіны і творчыя планы. Я вельмі хацела, каб яго карціна была на вокладцы маёй кнігі. Тады ён мне сказаў: «Ты ведаеш, я еду ў адпачынак. Праз месяц вярнуся, ты дасі мне рукапіс, сустрэнемся, і я дам табе лубык слайд». Коля паехаў, і ўсё... Ён вярнуўся ў іншым вымярэнні.

Выстава сапраўды атрымалася сінтэтычнай. Яна дае магчымасць дакрануцца і да творчасці Якуба Коласа, і да творчасці Міколы Селешчука, да літаратуры і да мастацтва, аб'яднаў беларускасцю.

Арына КАРПОВІЧ.

На адкрыццё выставы былі запрошаны сябры, калегі і мастакі, якія не толькі супрацоўнічалі з Селешчуком, але і добра яго ведалі. Як адзначыла дырэктар музея Якуба Коласа Ірына Мацэя, для мерапрыемства быў прыдуманы новы фармат — вечар успамінаў сяброў. Сустрэча атрымалася сапраўды цёплай і ўтульнай, падчас яе прагучала шмат цікавых гісторыяў пра мастака, якія, магчыма, вы нідзе больш не знойдзеце.

Паступленне ў Акадэмію мастацтваў і сувязісты на слухах

Мастачка Раіса Сіплевіч вучылася разам з Селешчуком у Мінскім мастацкім вучылішчы. Пасля заканчэння Селешчука прызвалі ў армію. Яны сустрэліся зноў праз шэсць гадоў, каля дзвярэй Беларускага тэатральна-мастацкага інстытута:

— Я панесла дакументы ў Акадэмію мастацтваў — прыйшла туды і каля дзвярэй прыёмнай камісіі сустрэла Колю. Я ў яго пытаюся: «Куды паступаеш?» А ён адказвае: «На графіку». «Ой, Коля, навошта табе гэтая графіка? Ідзі на

жывапіс, ты так добра пісаў». Ён вельмі цвёрда прамовіў: «Не, толькі на графіку». І я ў той момант пра сябе падумала: «Ну вось, адно месца ўжо занятае». А я ж таксама на графіку хацела.

Раіса Сіплевіч добра запомніла фінальны ўступны экзамен:

— Мы рабілі кампазіцыю — апошні іспыт па мастацтве. Усе, і я ў тым ліку, прыйшлі разгубленыя. А вось Коля падрыхтаваўся грунтоўна: прынёс холст, склаў неабходныя рэчы ў папачку. Сваю кампазіцыю ён зрабіў вельмі рэалістычна, на ёй былі адлюстраваны сувязісты на слухах. Коля служыў у арміі, таму, як павінна выглядаць праца сувязістаў, ён уяўляў добра. Я добра памятаю, як ён сказаў: «Ну што, мне будзе або пяць, або два». Меў рацыю: твор можна было як ухваліць, так і не зразумець. Атрымаў пяць.

Барацьба маладых і кніга водгукі

Сяброўства мастака Уладзіміра Савіча з Селешчуком таксама пачалося ў акадэміі і працягнулася 26 гадоў:

— Коля быў на пяць гадоў старэйшы за мяне. Калі ты малады,

Уладзімір Савіч прыгадваў яшчэ адну гісторыю, якая дапамагае зразумець характар Селешчука:

— Я па сёння не люблю кнігу водгукі. А Коля пасля кожнай выставы любіў яе чытаць. Прыходзіў да яго ў майстэрню, ляжыць на канале, зачытваючы водгукі. Што мы рабілі: збіралі разам з аднакурснікамі і збіралі кнігу або ціхенька вырывалі старонкі.

Зялёная падлога і спякотны жнівён

Пісьменніца і паэтка Раіса Баравікова пазнаёмілася з Селешчуком, калі шукала ілюстратара да сваёй другой кнігі. З таго часу

У ЛАБЫРЫНТАХ МАСТАЦТВА

Праз сотні высокіх прыступак.

Штрыхі да гісторыі мастацкіх студый Мінска

У 1920-я гады ўвогуле кожны мінскі мастак вёў сваю асабістую студыю, на рабфаку БДУ — той жа Кругер, у клубе ДПУ — Міхаіл Станюта, у клубе «Дом юнацтва» (стары чырвоны цагляны дом на вул. Караля) — Кудрэвіч, у клубе КіМа — Арон Касцялянскі. Была і «Свабодная акадэмія Міхаіла Філіповіча» ў Доме селяніна... А знакаміты студыі 1960—1970-х Сяргея Каткова ў Доме піянераў і Васіля Сумарава на Камвольным камбінаце, якія выхавалі дзясяткі будучых мастакоў, увайшлі ў летапіс мастацкага жыцця нашага горада.

студыйцы выходзілі на берагі Свіслачы, якія яшчэ не скоўваў грані набярэжных, і працавалі на пленэры, часта выязджалі на цэлы дзень у Лошыцкі парк.

Легендай студыі стаў мастак Георгій Уладзіміравіч Камлюк, які выкладаў дзесяць гадоў за паўстагоддзя і літаральна «жывіў» у студыі, маючы ўласную майстэрню ў падвальных памяшканнях. Ён любіў ігра на гітары і часта збіраў у сябе сяброў-маста-

коў, каб музіцыраваць разам. Быў закаханы ў пейзаж і мог растлумачыць, як перадаць у фарбах найтанчэйшыя станы прыроды. Чулы, інтэлігентны, добрай душы чалавек — такім ён запомніўся сваім вучням, будучым мастакам Давідовічу, Сулкоўскаму, Сташчанюку, Уладзіміру Станюце. Не будучы сябрам Саюза мастакоў, ён стаў легендай сярод мастацкай моладзі, прауючы да 2007 года, амаль да 80 гадоў. Эстафету бацькі падапіла дачка мастака, якая прапачавала там некалькі гадоў, затым кіраўнік студыі мяняліся даволі часта, і кожны прыносіў у яе нешта сваё — сваё разуменне мастацтва і месца ў ім амагара, якія аддае яму свой волны час.

Работы цяперашніх навуцэнцаў студыі сёлета былі прадстаўлены ў парадным фае Дома ветэранаў, на сценах якога вісяць карціны яшчэ мастакоў 1950-х гадоў.

Тэмы студыйцаў надзіва разнастайныя: люблёная котка, галубы ў двары, націормот з гарбузам... Амаль усе аўтары маюць негумантарныя спецыяльнасці: інжынеры, эканамісты, канструктары. Я паразмаўляла з кіраўніком студыі Нінай Пачынавай, якая кіруе студыйцамі апошняй тры гады. Яна ў мінулым — выкладчыца па малюнку і кампазіцыі педагогічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка, выпускніца Мухінскага вучылішча ў Ленінградзе (цяпер Мастацка-прамысловага імя барона Шцігліца ў Пецярбургу), аўтар дзвюх кніг — унікальных метадычных дапаможнікаў па росліце і кампазіцыі ў дэкаратыўна-прыкладным мастацтве. Яна ставіцца да справы вельмі адказна.

— Гэта няпроста: студыйцы розныя — і па ўзросце, і па аддукцыі, і па задках, якія перад сабой ставяць. Для кагосяці заняткі ў сту-

дзі — арт-тэрапія, а хтосьці хоча ўпрыгожыць свой дом уласнай творчасцю, падарыць свае карціны сябрам і блізкім, хтосьці не хоча страціць узровень, які набыў калісьці ў мастацкай школе, камусьці цікавае грамадства людзей інтэлігентных, аднадумцаў, якія любяць мастацтва. Так што студыя іграе ролю не толькі навуцанна асновам малюнка, але і клуба. Узроставаа група вельмі розная — ад 16 да 83 гадоў, шмат людзей пенсійнага ўзросту, якіх не бянжэжыць нават тое, што студыя знаходзіцца на апошнім паверсе Дома прафсаюза з крутымі лесвіцамі (для таго, каб проста туды падняцца, трэба пераадолець каля сотні дастаткова высокіх прыступак).

Надзея УСАВА, вядучы навуковы супрацоўнік Нацыянальнага мастацкага музея.

Адна з найстарэйшых у горадзе студыі працуе ў Палацы прафсаюзаў ужо больш за 65 гадоў — з 1956 года. За гэты час у ёй прайшло навуцанне больш за 1000 чалавек, многія з якіх сталі прафесійнымі мастакамі, атрымаўшы старт на занятках. А пачатак яе дзейнасці вядзе да 1904 года, да вядомых Малявалых курсав Якава Кругера, якія знаходзіліся якраз насупраць параднага фасада Палаца культуры прафсаюзаў на месцы ўваходу ў метро «Кастрычніцкая». Тады, на-

адварот, жанчыны — сястры міласэрнасці, гімназісткі, проста аматаркі — былі ў меншасці. Наведвалі яе ў асноўным маладыя і не вельмі мужчыны. З яе выйшлі будучыя зоркі «парыжскай школы» Хаім Суцін і Мішэль Кікоін, народны мастак БССР Іван Ахрэмчык.

У пачатку 1960-х «дарослай» студыяй у Палацы прафсаюзаў кіраваў Уладзімір Карлавіч Міхайлоўскі, ураджэнец Бабруйска, вучань Вітала Цвірка, які выкладаў там з 1962 года да канца 1970-х гадоў. Улетку

ООО «Фрондера» извещает о проведении публичных торгов в форме открытого аукциона по продаже имущества ООО «Мётча Агро»

Лот	Наименование	Начальная цена с учетом НДС 20 % бел. руб.	Зада-ток, бел. руб.	Шаг аукциона, бел. руб.
1	Автомобиль VAZ-21061 (рег. знак 6394 КА-5), 2001 г. в. – легковой седан	588,00	58,80	29,40
2	Автомобиль ГАЗ 33021 (рег. знак 9165 АЕ-5), 2004 г. в. – грузовой специальный фургон изотермический	2 160,00	216,00	108,00
3	Автомобиль ZIL-MMZ-4502-АД (рег. знак АІ 8942-5), 1982 г. в. – грузовой специальный самосвал	1 800,00	180,00	90,00
4	Автоцистерна на шасси автомобиля ГАЗ 3307 (инв. № 264), 1991 г. в.	4 920,00	492,00	246,00
5	Дробилка кормов молотковая пневматическая ДКМП-1,6 (инв. № 3801), 2011 г. в.	1 008,00	100,80	50,40
6	Зерномотельная электроприводная ЗМЭ-60-01-80 (инв. № 1979), 2006 г. в.	1 104,00	110,40	55,20
7	Ленточнопильный станок МГ 6200 (инв. № 3719), 2012 г. в.	3 840,00	384,00	192,00
8	Машина первичной очистки зерна МЗС-20(25) (инв. № 1291), 2009 г. в.	5 640,00	564,00	282,00
9	Плуг полунавесной оборотный ППО-8-40 К (инв. № 3736), 2012 г. в.	7 440,00	744,00	372,00
10	Подборщик ПКК 1-0350000А (инв. № 3722), 2012 г. в.	1 560,00	156,00	78,00
11	Полуприцеп ПСТ-9 (инв. № 3711), 2012 г. в.	4 080,00	408,00	204,00
12	Полуприцеп ПСТ-3,5 (инв. № 3597), 2010 г. в.	1 164,00	116,40	58,20
13	Пресс-подборщик рулонный ПР-Ф-1805 (инв. № 000003726), 2012 г. в.	5 760,00	576,00	288,00
14	Прицеп MAZ 857100 (рег. знак А 7341 А-5), 2009 г. в.	1 920,00	192,00	96,00
15	Прицеп MAZ 857100 (рег. знак А 7340 А-5), 2009 г. в.	1 920,00	192,00	96,00
16	Протравливатель семян ПС-10АМ (инв. № 3474), 2005 г. в.	4 320,00	432,00	216,00
17	Смеситель кормов вертикальный СКВ-4,01-ОЦ (инв. № 3803), 2011 г. в.	4 320,00	432,00	216,00
18	Трактор Беларусь-82.1 (рег. знак ОМ-5 1131), 2014 г. в.	14 760,00	1476,00	738,00
19	Трактор Беларусь-82.1 (рег. знак ОВ-5 0025), 2004 г. в.	6 480,00	648,00	324,00
20	Трактор МТЗ-82.1 (рег. знак ОВ-5 0020), 1996 г. в.	3 000,00	300,00	150,00
21	Трактор «Беларусь» 3022 ДЦ1 (зав. № 30202304), 2010 г. в.	34 080,00	3408,00	1704,00
22	Трактор «Беларусь-3022» ДЦ1 (зав. № 30203102), 2010 г. в.	34 080,00	3408,00	1704,00
23	Трактор «Беларусь-82.1» (МТЗ) (рег. знак ОМ-5 1231), 2004 г. в.	6 480,00	648,00	324,00

В отношении вышеуказанного имущества проводятся первые торги

Местонахождение: Минская обл., Борисовский р-н, Метчевский с/с, вблизи д. Старая Метча. **GPS-координаты:** 54.179354, 28.711073

Дата и время проведения торгов	22 сентября 2022 года в 12.00 (регистрация с 11.30 до 11.55) по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127
Срок приема заявок и внесения суммы задатка	с 10.00 22 августа 2022 года до 16.00 20 сентября 2022 года
Условия для участия в торгах: 1. До подачи заявления необходимо внести задаток на р/с ВУЗ6ALFA3012221557040270000 , код банка ALFABY2X, УНП 192789344. Получатель – ООО «Фрондера», назначение платежа: ОТНН 40901 Задаток для участия в торгах по Лоту «...», ООО «Мётча Агро», проводимых 22.09.2022.	
2. Заявление на участие (на каждый лот отдельно) и необходимые документы (согласие о правах и обязанностях сторон в 2 экземплярах (на каждый лот отдельно), копия платежного поручения о перечислении задатка, копия паспорта (стр. 31–33, действующая прописка); копия свидетельства о государственной регистрации – для ИП и юр. лица; документ, подтверждающий полномочия руководителя или представителя юр. лица, копия Устава – для юр. лица) принимаются в рабочие дни с 10.00 до 18.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127. Документы могут подаваться посредством направления почтой (220113, г. Минск, а/я 524) или личной подачей. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата и время получения организатором торгов оригинала заявления на участие в аукционе и полного пакета прилагаемых документов (в случае направления почтой – дата и время поступления документов на абонентский ящик организатора торгов). По вопросу подготовки необходимых документов для участия в аукционе обращаться по телефонам: +375293082897, +375293058650.	
3. К участию в торгах допускаются лица, подавшие организатору торгов в указанный в извещении о проведении торгов срок заявление с приложением необходимых документов и зарегистрированные в журнале регистрации на участие в торгах. Победителем аукциона признается участник, предложивший в ходе торгов наивысшую цену. Результаты торгов оформляются протоколом в день проведения торгов.	
4. В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником или для участия в нем явился только один участник, при согласии этого участника приобрести предмет торгов по начальной цене, увеличенной на 5%, комиссия в день проведения аукциона оформляет протокол о продаже предмета торгов этому участнику аукциона.	
5. Победитель аукциона (Претендент на покупку) обязан возместить Организатору аукциона стоимость затрат на организацию и проведение открытого аукциона (вознаграждение аукциониста и затраты по размещению публикации в газете) на основании счета-фактуры и акта в течение 5 (пяти) календарных дней со дня проведения аукциона. Вознаграждение аукциониста – 7 % от конечной цены предмета торгов. Победитель аукциона (Претендент на покупку) должен подписать с Продавцом договор купли-продажи предмета торгов после возмещения затрат на организацию и проведение аукциона в течение 10 (десяти) календарных дней с момента подписания протокола о результатах торгов. Оплата приобретенного предмета торгов должна быть произведена в полном объеме не позднее 15 (пятнадцати) календарных дней со дня проведения торгов.	
6. Подробнее с правилами проведения торгов можно ознакомиться в разделе «Ликвидация» на сайте https://orgtorg.by/info .	
7. Все желающие могут предварительно ознакомиться с предметом торгов. Контактное лицо для осмотра предмета торгов – Андрей, тел. +375293042560 .	
8. Организация и проведение аукциона осуществляется на основании норм положения «О порядке продажи имущества ликвидируемого юридического лица с публичных торгов», утвержденного постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.01.2013 № 16.	
9. Все мероприятия, связанные со снятием имущества с учета в уполномоченном государственном органе, осуществляет покупатель собственными силами и за свой счет на основании выданной доверенности	
Информация о продавце	ООО «Мётча Агро» в лице ликвидатора – ООО «Партнер-Консультант», тел. +375293110464, 80173958917. (Минская обл., Борисовский р-н, Метчевский с/с, д. Старая Метча, ул. Почтовая, д. 1, УНП 190564818)
Организатор аукциона	ООО «Фрондера», 220113 г. Минск, ул. Мележа, 1, оф. 1127, тел. 8 (029) 308 28 97. * e-mail: info.torg@orgtorg.by * сайт https://orgtorg.by . * telegram https://t.me/orgtorg

Информационное сообщение о проведении аукциона по продаже гражданам Республики Беларусь в частную собственность земельных участков для строительства и обслуживания жилых домов в дер. Черниковщина, аг. Заболотье, дер. Загорье, дер. Подгрышье Заболотского сельсовета Смолевичского района Минской области

№	Форма проведения аукциона	Открытый
1	Дата, время и место проведения аукциона	28 сентября 2022 года, в 11.00, аг. Заболотье, ул. Купрейчика, 1А, Заболотский сельисполком, кабинет председателя
2	Продавец и его адрес	Заболотский сельский исполнительный комитет, 222223 аг. Заболотье, ул. Купрейчика, д. 1А
3	Земельный участок, его кадастровый номер и адрес	Лот № 1 – площадь 0,1330 га, № 624882007101000415, дер. Черниковщина, объект № 2/2019. Лот № 2 – площадь 0,1003 га, № 624882002601000437, аг. Заболотье, объект № 73/2021. Лот № 3 – площадь 0,1500 га, № 624882003101000197, дер. Загорье, объект № 71/2021. Лот № 4 – площадь 0,1060 га, № 624882005101000013, дер. Подгрышье, участок № 1
4	Условия продажи	Без изменения целевого назначения
5	Целевое назначение земельного участка	Для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома
6	Начальная (стартовая) цена продажи	Лот № 1 – 12000 рублей Лот № 2 – 20000 рублей Лот № 3 – 18000 рублей Лот № 4 – 12000 рублей
7	Условия аукциона	а) продажа по цене не ниже начальной; б) участниками аукциона могут быть граждане Республики Беларусь, постоянно проживающие на территории Республики Беларусь; в) без права предоставления рассрочки; г) возместить затраты на строительство, в том числе проектирование, объектов распределительной инженерной и транспортной инфраструктуры к земельному участку, в порядке и случаях, предусмотренных постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 01.04.2014 г. № 298; д) при подаче заявления на определенный лот только одним участником, земельный участок продается по начальной цене, увеличенной на 5 %; е) наличие не менее двух участников; ж) получить в установленном порядке техническую документацию и разрешение на строительство одноквартирного жилого дома; приступить к занятию (освоению) земельного участка в течение одного года со дня получения свидетельства (удостоверения) о государственной регистрации создания земельного участка и возникновения прав на него
8	Наличие инженерной инфраструктуры	дер. Черниковщина – имеется возможность подключения объекта строительства к сетям газоснабжения; аг. Заболотье – имеется возможность подключения объекта строительства к сетям электроснабжения, газоснабжения, водоснабжения; дер. Загорье – имеется возможность подключения объекта строительства к сетям электроснабжения, газоснабжения; дер. Подгрышье – имеется возможность подключения объекта строительства к сетям электроснабжения, газоснабжения
9	Условия оплаты	За безаналитичный расчет в течение 10 рабочих дней после подписания протокола по результатам проведения аукциона
10	Сумма задатка и реквизиты продавца	10 % от начальной (стартовой) цены земельного участка, получатель Заболотский сельисполком, р/с ВУ86АК-ВВ3641000000728620000 в ОАО «АСБ-Беларусбанк» г.Смолевичи, БИК АКБВВВ2X, УНП 600023902
11	Порядок предварительного ознакомления в натуре с продаваемыми земельными участками	каждую среду в 12.00
12	Дата начала приема документов	с 28 августа 2022 года в рабочие дни ежедневно
13	Окончательный срок приема документов	22 сентября 2022 года в 17.30
14	Контактные телефоны	8-01776-44-7-38, 44-2-16

Победитель аукциона обязан в течение 10 рабочих дней после утверждения результатов аукциона внести плату за земельный участок, а также возместить расходы, связанные с подготовкой документации, необходимой для проведения аукциона: лот № 1 – 2090,67 руб.; лот № 2 – 2411,20 руб.; лот № 3 – 2216,61 руб.; лот № 4 – 204,80 руб. (указаны затраты без учета стоимости информационного сообщения).

Примечания: для участия в аукционе в адрес продавца необходимо предоставить: заявление на участие в аукционе по установленной форме; копии платежных поручений, заверенные банком, подтверждающие внесение задатка на расчетный счет продавца. Физическим лицам – документ, удостоверяющий личность (паспорт и его копия) покупателя или его доверенного лица, и доверенность, заверенную нотариально (в случае если интересы покупателя представляет это лицо).

Извещение о проведении 20 сентября 2022 года повторных торгов с условиями по продаже имущества, принадлежащего ЗАО «ВИЛИЯ»

Предмет торгов
Изолированное помещение с инвентарным номером в ЕГРН 500/D-708053898 общей площадью 1913,8 кв. м (наименование: административно-производственное с фотостудией; назначение: помещение многофункциональное)
Местонахождение: г. Минск, ул. Фабричная, 22-9
Начальная цена: 3 157 475,84 бел. руб. с учетом НДС
Сумма задатка: 315 747,58 бел. руб.
Обременение: аренда

Продавец имущества: закрытое акционерное общество «ВИЛИЯ», ул. Фабричная, 22-9, 220033, г. Минск.
Организатор торгов: государственное предприятие «МГЦН», ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск.

Условия торгов: победитель торгов (покупатель) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона, в размере 1 процента от цены продажи предмета торгов, указанной в протоколе о результатах торгов, в течение 3 рабочих дней со дня проведения торгов.

Торги проводятся в соответствии со ст.ст. 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже имущества, принадлежащего ЗАО «ВИЛИЯ», утвержденным организатором торгов.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, внесшие задаток (задатки) и заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона по соответствующему предмету торгов, а также представившие организатору торгов следующие документы:

заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов); копия свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); копия устава (для юридических лиц); копия платежного документа о внесении задатка; документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток (задатки) перечисляется в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе, на расчетный счет BY15 BLBB 3012 0190 3985 8300 1001 в ЦБУ № 527 ОАО «Белинвестбанк» г. Минск, БИК BLBBVBYX, получатель – государственное предприятие «МГЦН», УНП 190398583, назначение платежа – задаток для участия в аукционе 20.09.2022.

Торги проводятся в форме открытого аукциона с условиями на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов и включает НДС. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона.

В случае если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в них подано только одним участником или для участия в них явился только один участник, предмет торгов продается этому участнику (покупателю) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) заключается в течение 10 календарных дней со дня проведения аукциона при условии оплаты вознаграждения за организацию и проведение торгов.

Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) в следующем порядке: 50 процентов от цены продажи предмета торгов оплачиваются в течение 10 рабочих дней с даты заключения договора купли-продажи; оставшаяся сумма оплачивается не позднее 60 календарных дней с даты заключения договора купли-продажи.

Торги проводятся 20 сентября 2022 года в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с 22.08.2022 по 16.09.2022 включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6. По вопросу осмотра объекта следует обращаться по телефонам: (029) 623-70-80, (029) 556-14-50.

Телефоны для справок:
(017) 365-48-36 (государственное предприятие «МГЦН»);
(029) 159-24-94 (ЗАО «ВИЛИЯ»).

ЗАО «Белреализация» 23.09.2022 в 11.00 проводит публичные аукционные торги по продаже объектов недвижимости ООО «Продуком» с кадастровым номером 223/С-7556 (адрес: Витебская обл., г. п. Шарковщина, ул. Вокзальная, 20а) по начальной цене 3652,09 бел. руб. и с кадастровым номером 253/С-49389 (Витебская обл., аг. Клястицы, ул. Школьная, д. 8) по начальной цене 786,60 белорусских рублей. Ознакомиться с порядком и условиями участия в торгах можно на сайте belorg.by и bankrot.gov.by. По всем возникающим вопросам приобретения объектов недвижимости необходимо обращаться по тел. + 375 29 511 84 58, Ольга.

Аляксандр РАДЗЬКОЎ

Слова пісьменніка

РЭКТАРЫ: урыўкі з кнігі

У рабоце міністрам, асабліва напачатку, мне вельмі дапамагло тое, што я прыйшоў на гэтую пасаду пасля працы рэктарам педагагічнай ВНУ і таму ведаў усю сістэму адукацыі знізу даверху. Мы рыхталі спецыялістаў для дзіцячых садкоў, сярэдніх школ, прафесійна-тэхнічных вучылішчаў, для тэхнікумаў і каледжаў, таму ведалі прызначэнне, уладкаванне і спецыфіку гэтых навучальных устаноў. У педагагічных ВНУ распрацоўваюцца адукацыйныя стандарты, планы, праграмы і тэхналогіі, якія рэалізуююцца іх на практыцы, вядуцца шматпланавыя і сістэмныя навуковыя даследаванні, функцыянуюць аспірантура і дактарантура. І ўсё гэта адбываецца ў актыўным маладзёжным асяроддзі. Таму педагагічную ВНУ можна разглядаць як мікрамадэль усёй сістэмы адукацыі краіны. Як міністр я выйшаў з гэтай мадэлі, а Пётр Дзмітрыевіч у ёй як рэктар знаходзіўся, прычым працуючы дарогу ад мяне. Вось ён і стаў, па сутнасці, маім дарадцам. Ён і сам прыходзіў, і я запрашаў яго да сябе рэгулярна. Заходзіў і да яго ва ўніверсітэт, тым болей што адчуваў сябе ў яго сценах з часу вучобы ў аспірантуры камфортна. Гаварылі пра ўсё. Я на ім, па сутнасці, пераправяраў свае планы і намеры па развіцці сістэмы адукацыі: бакалаўрыят і магістратура, аптымізацыя ўніверсітэцкай адукацыі, узаемадзеянне ўніверсітэцкай, акадэмічнай і галіновай навукі, цэнтралізаванае тэсціраванне, рэформа агульнаадукацыйнай школы, БРСМ, «Белая Русь» і шмат што яшчэ, а Пётр Дзмітрыевіч быў разумным, прафесійным і сумленным суразмоўцам.

У Кухарчыка былі вельмі разныя вочы, якія нечым нагадвалі мне цёмныя спелыя масліны. Вучоная-фізіялагі гавораць, што вочы чалавека — гэта частка яго мозга, якая вынесена на перыферыю. Пётр Дзмітрыевіч, на мой погляд, таму яскрава доказаў. На ўсіх калегіях міністэрства ён садзіўся ў зале пасяджэнняў у трэцім радзе насупраць мяне, і па яго вачах я адразу бачыў, з чым ён па праблемах, што абмяркоўваліся, згодзен, а з чым — не!

У нас была сяброўская кампанія: рэктар БДЭУ прафесар

(Працяг.

Пачатак у нумарах за 26 сакавіка: 2, 9, 16, 23, 30 красавіка; 7, 14, 28 мая, 11 чэрвеня; 9, 16, 23, 30 ліпеня, 13 жніўня.)

У. М. Шымаў, рэктар БДПУ прафесар П. Д. Кухарчык і я. Уладзімір Мікалаевіч быў яшчэ і старшынёю Савета рэктараў краіны, і здаралася, што мы з ім у прысутнасці Пятра Дзмітрыевіча маглі паспрачацца. І нават калі я быў відавочна правым, што заўважаў і па вачах Кухарчыка, ён усё адно займаў бок Шымава, усім сваім выглядам паказваючы, што яго згода будзе выглядаць як падхалімаж міністру.

Пётр Дзмітрыевіч курьёў. Галоўны корпус яго ўніверсітэта выходзіў фасадам на плошчу Незалежнасці — якраз насупраць Дома ўрада. Нейка я дакладваў прэм'ер-міністра С. С. Сідорскаму, а ён падмаецца і падводзіць мяне да акна:

— Паглядзі, у мяне прама пад акном кураць студэнты! Маладыя людзі, дзяўчаты травяць сябе нікацінам. Навядзі парадак, міністр!

Я маўчу, што я магу сказаць, калі рэктар ўніверсітэта курьць разам з ім. Адрозж ж званю Пятра Дзмітрыевічу, разумеючы, што прымусяць яго кінуць курьць не змагу.

— Вы хоць бы за будынак хавайцеся!

Размяшчэнне ўніверсітэта побач з міністэрствам было для Кухарчыка і карысцо, і зрублемай. З аднаго боку, можна заўсёды зазірнуць да міністра і аператыўна вырашыць свае рэктарскія пытанні. З другога боку, усё як на далоні, той самы міністр ведае адразу ўсе дасягненні і ўсе пралікі кіраўніцтва. Вось прыклад. Заходзіць да мяне ў кабінет Пётр Дзмітрыевіч з чарговай просьбай. Я стаю каля акна і гляджу на дахі яго вучэбных карпусоў. Кажу яму:

— Пётр Дзмітрыевіч, паглядзі на свае рэжавыя дахі. Мала таго што яны ў непрывабным выглядзе, дык хутка ж зусім працякуць! Давайце зробім новыя! Палова фінансавых сродкаў на гэта — мая, на другую палову выкарыстайце свае пазабуджэтыя грошы.

Дахі ён, зразумела, замяняў. І шмат яшчэ чаго прывеў у парадак. Вучэбныя карпусы, спартыўны комплекс, вялікая актывая зала — ён усюды, як добры гаспадар, наводзіў прыгажосць.

Была ў Кухарчыка яшчэ адна страсць — пчолы! У гэтым ён сыхоўся з маім памочнікам Віктарам Антонавічам Даранкевічам. Калі Пётр Дзмітрыевіч прыходзіў да мяне ў міністэрства, то спярша заходзіў да памочніка (і сыходзіў пасля праз яго) — яны захоплены абмяркоўвалі «чальныя праблемы». Я нават пакепліваў з іх, нагадваючы, што трэба своечасова закупіць

цукар для зімовага падкормкі гэтых насякомых ці саракалітровыя бідоны для збору мёду. Яны абодва пры гэтым толькі ўсміхаліся.

У Пятра Дзмітрыевіча было лецішча на возеры Нарач, невялікі драўляны домік у вёсцы. Мы з Таццянай да яго заязджалі, калі наведвалі ўнука Кірыла ў аздараўленчым лагеры «Зубраня». Часта бачылі там усю іх вялікую сям'ю — дочка Святану і Дзіяну з мужамі і ўнучкамі. Але болей за ўсё нам запомніўся візіт, калі мы зашпелі Людмілу Уладзіміраўну і Пятра Дзмітрыевіча яркім летнім днём, калі яны сядзелі ў шыракаполых саламяных капелюшах перад вульямі і моўчкі назіралі дзелавую мітусню пачіналага брацтва. У мяне да гэтага часу ў памяці гэтая мілая маляўнічая карціна.

У рэктара Кухарчыка была моцная каманда ўпраўленняў: прарэктары, доканы, загадчыкі кафедраў. Шмат каго я ведаў яшчэ па вучобе ў аспірантуры: першага прарэктара А. І. Андарала, прарэктара па вучэбнай рабоце прафесара Ю. А. Быкадорава. З прарэктарам па навуковай рабоце прафесарам В. В. Бушчыкам (вядомым беларускім філосафам) і прарэктарам па выхаваўчай рабоце С. І. Копчэвай я ўжо пазнаёміўся праз Пятра Дзмітрыевіча. Працаваў прарэктарам у Кухарчыка і Ігар Васільевіч Карпенка. Затым ён выбіраўся дэпутатам Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, пасля гэтага працаваў намеснікам старшыні Мінскага гарвыканкама, а са снежня 2016 года ўзначаліў Міністэрства адукацыі.

Пётр Дзмітрыевіч разумев і на справе ажыццяўляў функцыі БДПУ як галаўной педагагічнай ВНУ. Яго кафедры распрацоўвалі навуковыя стандарты, планы, праграмы, тэхналогіі не толькі для падрыхтоўкі настаўнікаў, але і для агульнаадукацыйнай школы. Ва ўніверсітэце працавала некалькі вучоных саветаў па абароне дысертацый, а адзін з іх, доктарскі па тэорыі і метадыцы навучна-напавячальнай фізіцы, узначальваў прафесар Кухарчык. Таму пасаджэнні калегіі міністэрства па прынцыповых пытаннях развіцця сістэмы адукацыі я праводзіў, як правіла, на базе БДПУ.

Мне падабалася, як у гэтым ўніверсітэце была пастаўлена выхаваўчая работа са студэнтамі. Перш за ўсё, праз непасрэдны ўплыў на маладых людзей аўтарытэтных выкладчыкаў. Там пастаянна праходзілі нейкія сустрэчы, семінары,

конкурсы, спаборніцтвы. І ўсё гэта з выкладчыкамі. І мяне яны рэгулярна запрашалі на сустрэчы са студэнцкім актывам. Я заўсёды там бываў з рэктарам і бачыў, што такое свабоднае, але паважлівае стаўленне да старэйшых з боку студэнтаў — гэта мэтаанакіравана выхаваная культура зносінаў універсітэце. Я лічу, што яна ў многім залежыць ад асобы рэктара.

Асабліва мне падабаліся «Зоркавыя паходы» студэнтаў БДПУ. Напрыканцы студзеня студэнты на цягніках, аўтобусах, на лыжах ішлі па мясцінах баявой і працоўнай славы нашага народа, праводзілі мітынгі каля помнікаў абаронцаў Айчыны, выступалі з лекцыямі і канцэртамі на буйных прамысловых прадпрыемствах, перад жыхарамі вёсак, самых розных паселішчаў, расказвалі школьнікам пра насычанае падзеямі студэнцкае жыццё і прыцягальнасць настаўніцкай прафесіі. Пётр Дзмітрыевіч заўсёды запрашаў мяне сказаць слова на дарогу ўдзельнікам такіх паходаў. Усе студэнты добра экіпіраваны, з дзяржаўнай атрыбутыкай, у яркай і па факультэтах адрознай спартыўнай форме — іх малады зазор і бадзёры настрой адразу ж перадаваліся нам. Вось дзейсны прыклад выхавання патрыятызму! Зразумела, што такі паход патрабуе немалых выдаткаў, і не толькі фінансавых. Але ж справа таго вартая! Таму рэктар і запрашаў міністра правесці студэнтаў у далёкую дарогу.

Як вучоны Пётр Дзмітрыевіч спецыялізаваўся ў галіне радыёфізікі. Яго цікавіла радыёёлтыка, галаграфія. Кандыдацкую дысертацыю ён абараніў у 1977 годзе, доктарскую — у 1988-м. У лютым 1994-га яго выбралі членам карэспандэнтам Нацыянальнай акадэміі навук. Навуковыя распрацоўкі Кухарчыка датычыліся ваеннай тэматыкі, доктарскую ён абараняў у закрытым савецце, таму пра вынікі сваіх навуковых вышукаў гаварыў скупа. А вось аб атмасферы ў Акадэміі навуц расказваў падрабязна, са смакам і добрым гумарам. Як міністр адукацыі, я быў членам прэзідыума Акадэміі навук, таму паслухаць апошні пра кухню гэтай навуковай арганізацыі ад Кухарчыка было болей чым займацца. У акадэміі ён не балатаваўся, казаў, што да гэтага вучонага звання не імкнецца. Маркую, што прычына была ў іншым. Пры выбаранні ў склад акадэміі вялікую ролю адыгрывае карпаратыўны дух гэтай арганізацыі. На выбарах

бываюць змовы, інтрыгі, групавое супрацьстаянне вучоных, і адсюль пра таемным галасаванні здараюцца зусім нечаканыя вынікі. Аднойчы ў вучоной супольнасці я пажартаваў:

— Чаму я люблю акадэмікаў? Таму што не балатуся ў Акадэмію навук!

Пётр Дзмітрыевіч часта цытаваў гэты жарт. Ён не працаваў у Акадэміі навукі, думаю, меркаваў, што не выйграе выбары ў акадэмікі.

Пасля майго пераходу на працу ў Адміністрацыю Прэзідэнта і з Пятром Дзмітрыевічам працягвалі сустрэчкі. Цяпер я з ім прагаворваў формы і метады ідэалагічнай работы. Мне яшчэ болей спатрэбіўся яго вопыт працы рэктарам Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце. Але Пётр Дзмітрыевіч нечакана пачаў скардзіцца на здароўе, лёг на лянчэнне ў бальніцу. Я наведваў яго, прапаноўваў дапамогу. Аднак ён быў настроены аптымістычна, жартаваў і нават не пераставаў курьць. Яго смерць 2 сакавіка 2014 года для ўсіх стала поўнай нечаканасцю. Урачы казалі, што адраваўся тромб, і зрабіць яны нічога не змаглі.

На пахаванне рэктара прыйшла ўся краіна. Прыехалі дэлегацыі ад усіх ўніверсітэтаў, ад многіх рэгіёнаў. Ахвотныя развітацца з ім не змяшаліся ў будынку ўніверсітэта. Пётр Дзмітрыевіч да апошніх сваіх дзён узяў сабою пераканаўчы доказ аўтарытэту рэктара ў народзе.

Пасля Пятра Дзмітрыевіча БДПУ ўзначаліў доктар педагагічных навук, прафесар А. І. Жук. З Аляксандрам Іванавічам мы доўга працавалі ў міністэрстве, ён быў маім першым намеснікам. А да гэтага працаваў настаўнікам матэматыкі, дырэктарам ліцэя БДУ, рэктарам Акадэміі паслядыпломнай адукацыі, першым прарэктарам БДУ, рэктарам Рэспубліканскага інстытута вышэйшай школы — найбачейшы вопыт педагагічнай, навуковай і кіраўніцкай работы. Галоўная педагагічная ВНУ і зараз у надзейных рэктарскіх руках.

Праклаў з рускай мовы Кастусь ЛАДУЦЬКА.
(Працяг будзе 27 жніўня.)

Анонс

ПРА РЫЗЫКОЎНАСЦЬ І СМЕЛАСЦЬ ЗАЙЧЫКА

У Выдавецкім доме «Звязда» вось-вось пабачыць свет кніга вядомай дзіцячай пісьменніцы Галіны Пшонік «Штукарствы месяцавага зайчыка». Ілюстрацыі да казкі намалювала Аяна Аракчэева. Тыраж выдання — 1100 экзэмпляраў.

Пра што ж расказваецца ў кнізе, якую склала ўсяго адна казка? Пісьменніца звяртаецца да юнага чытача наступным чынам: «Калі ты цікаўны, смелы, рызыкоўны,

лічы, што маеш усе шанцы трапіць у захапляльную, хача, цалкам магчыма, і небяспечную гісторыю. Так і здарылася са звычайнай дзяўчынкай Галачкай, якая

загадкавым чынам наўпрост са свайго старога лецішча трапіла ў дзіўны маёнтак Плоская Гара, захоплены злаваснай і магутнай паннай Ліхтугай.

Пра тое, у чым заключалася гэтая магчымасць і якія выпрабаванні напаткалі Галачку і яе нечаканыя сяброў, вы прачытаеце ў кніжцы

«Штукарствы» месяцавага зайчыка».

Нагадаем, што нядаўна ў выдавецтве «Мастацкая літаратура» пабачыла свет казачная аповесць Галіны Пшонік «Бліскучая краіна», у якой сюжэт закручваецца вакол відэагульні, якую дзяўчыцы на дзень нараджэння падарыў яе тата.

Лёгка стыль мастацкага пісьма, займальнасць сюжэтаў, цікавыя параўнанні, пэўная рытмыка — вось адметныя рысы, якімі характарызуецца кніга Галіны Пшонік, якія адрасаваны юным чытачам. Гэта прыцягвае, прымушае станавіцца не толькі ўважлівым чытачом, але і паўнапраўным удзельні-

кам тых казачных дзёў, якія прыдумала пісьменніца.
Мікола БЕРЛЕЖ.

ГУЛЬНЯ З АГНЁМ

Навошта ЗША разгойдваюць Тайвань?

Афіцыйны прадстаўнік МЗС КНР Ван Вэньбінь заклікаў ЗША атрымаць урокі з гісторыі, паважачь тры сумесныя кітайска-амерыканскія камюніке і строга выконваць прынцып «аднаго Кітая». Дыпламат зрабіў гэтую заяву на чарговым брыфінгу для журналістаў у адказ на просьбу пракаментыраваць 40-ю гадавіну Камюніке 17 жніўня — аднаго з трох сумесных кітайска-амерыканскіх камюніке, надзвычайных для двухбаковых адносін, паведаміла інфармацыйнае агенства «Сінхуа». Ключавая сутнасць гэтых дакументаў — прынцып «аднаго Кітая». Тым не менш Злучаныя Штаты значна аслабілі абмежаванні на афіцыйныя кантакты з Тайванем і актывізавалі сувязі з ім у ваеннай сферы, сказаў кітайскі дыпламат. Ён таксама адзначыў, што візіт спікера палаты прадстаўнікоў Кангрэса ЗША Нэнсі Пэлосі на востраў паруючы абавязальства Злучаных Штатаў аб развіцці толькі неафіцыйных кантактаў з Тайванем. П словах Ван Вэньбіня, захаванне прынцыпу «аднаго Кітая» з'яўляецца стабілізацыйным фактарам для кітайска-амерыканскіх адносін і стабільнасці ў раёне Тайванскага пралява. Навошта ЗША разгойдваюць Тайвань?

Небяспечная рыса

У пачатку жніўня свет аказаўся літаральна за паўкрока ад разгортвання поўнамаштабнага вайсковага канфлікту сусветнага маштабу. Злучаныя Штаты чарговы раз наладзілі правакацыю. Спецборт спікера Палаты прадстаўнікоў Кангрэса ЗША Нэнсі Пэлосі прылятаў 2 жніўня ў тайбэйскі аэрапорт Суншань. Нягледзячы на шматразовыя перасцярогі і рэзкія пратэсты Пекіна, 82-гадовая Пэлосі, якая займае трэцюю па значнасці пасаду ў дзяржаўнай іерархіі ЗША, усё ж прыбыла з неабвешчаным візітам на Тайвань, які многія палічылі правакацыйным і вельмі небяспечным, адзначыла ТАСС. Яшчэ да свайго пачатку паездка выклікала рост напружанасці ў рэгіёне. Пекін неаднаразова папярэджваў Вашынгтон, што калі візіт адбудзецца, то гэта не застанецца без наступстваў: Кітай прыме жорсткія і рашучыя меры, а яго армія не будзе «сядзецца склаўшы рукі».

Пазіцыю нашай краіны неаднойчы акрэсліваў беларускі лідар. «Мінак гварыцца адносінна жалезнага братэрства і ўселагоднай дружбы з Пекінам, загартаванымі не толькі ў супрацьстаянні з уладнымі людзьмі, але і ў штодзённым карпатлівай працы на карысць грамадзян дзюх краін», — адзначыў Прэзідэнт Беларусі ў Аляксандр Лукашэнка сёлета ў лютым у віншаванні Старшыні КНР Сі Цзіньпіну са Святам Вясны. Беларускі лідар з задавальненнем адзначыў імклівае нарошчванне тавараабароту паміж Беларуссю і Кітаем, рэалізацыю сумесных інвестыцыйных праектаў сусветнага ўзроўню, а таксама ўзаемадапамогу ў пераадоленні пандэміі COVID-19. «Нашымі дзяржавамі асабліва ўвага ўдзяляецца пашырэнню гуманітарнага супрацоўніцтва, у тым ліку адукацыйным сувязям і культурным кантактам, якія яшчэ больш збліжаюць народы», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка. Ён падзякаваў за дакладнае і правільнае разуменне Кітаем асабліва развіцця і нацыянальных інтарэсаў Беларусі. «Запэўніваю вас у нашай пастаяннай падтрымцы КНР па каронных пытаннях, у тым ліку прынцып «аднаго Кітая», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. Прэзідэнт прывітаў вылучэнне Сі Цзіньпінам ініцыятывы па глабальным развіцці: «Поўнаско падзяляем яе мэты, лічым важным дзяля сусветнай супольнасці замест канфрантацыі, якая выдзе да самаразрушэння, скаантравіцы на сумесным дасягненні прагрэсу».

Беларусь поўнаско падзяляе заклопачанасць Кітаа адносна дэструктыўных дзеянняў Вашынгтона, накіраваных на ўмяшанне ва ўнутраныя справы КНР і эскаляцыю сітуацыі. Гэта адзначалася ў заяве Міністэрства замежных спраў

Беларусі, апублікаванай на сайце ведамства напярэдадні візіту Пэлосі на Тайвань. «З глыбокай занепакоенасцю канстатуем рост напружанасці, справакаваны безадказнай упартасцю ЗША ў рэалізацыі візіту спікера палаты прадстаўнікоў Нэнсі Пэлосі на востраў Тайвань. Рэспубліка Беларусь поўнаско падзяляе заклопачанасць нашага стратэгічнага партнёра — Кітайскай Народнай Рэспублікі — у адносінах да дэструктыўных дзеянняў Вашынгтона, накіраваных на ўмяшанне і эскаляцыю сітуацыі», — падкрэсліў у міністэрстве.

У МЗС заявілі, што беларускі бок падтрымлівае мірнае развіццё адносін паміж двума берагамі Тайванскага пралява на аснове прынцыпу «аднаго Кітая», а таксама паслядоўныя меры па ўз'яднанні краіны, якія прымаюцца кітайскім бокам. «Перакананы, што кіраўніцтва Кітая і прадстаўнікі адміністрацыі Тайваня, нягледзячы на правакацыі звонку, здоліюць праявіць вытрымку і палітычную мудрасць, каб адвесці сітуацыю ад крытычна небяспечнай рысы, за якой можа адбыцца маштабная эскаляцыя», — дадалі ў ведамстве.

Справа прынцыпу

Адметна, што літаральна за некалькі дзён да эскаляцыі супрацьстаяння ў Тайванскай праляве Старшыня КНР Сі Цзіньпін правёў тэлефонную размову з прэзідэнтам ЗША Джо Байдэнам. Гутарка двух лідараў працягвалася больш за дзве гадзіны. Падчас размовы Сі Цзіньпін указаў Байдэну на памылковы падыход амерыканскага ўрада, які бачыць у Кітаі саперніка і канкурэнта. Кітайскі лідар зазначыў, што ў той найпростай сітуацыі, якая сёння складаецца ў свеце, неабходна падтрымліваць кантакты і наладжваць супрацоўніцтва паміж краінамі. Пры гэтым КНР і ЗША, як дзве найбуйнейшыя краіны свету, павінны падтрымліваць бяспеку на планеце. Сі Цзіньпін таксама заклікаў Байдэна падтрымліваць дыялог у пытаннях забеспячэння глабальнай энергетычнай і харчовай бяспекі.

Кітайскі лідар падрабязна выклаў прынцыповую пазіцыю КНР па тайванскай пытанні, паведаміла «Сінхуа». Ён падкрэсліў, што гістарычныя дэталі тайванскага пытання зразумелыя, таксама як факт і статус-кво, якія заключаюцца ў тым, што абодва бакі Тайванскага пралява належаць КНР. Тры сумесныя кітайска-амерыканскія камюніке ўвасабляюць палітычны абавязальства, узятыя на сябе абодвума бакамі, а прынцып «аднаго Кітая» з'яўляецца палітычнай асновай адносін КНР і ЗША. Кітай рашуча выступае супраць сепаратысцкіх крокаў у напрамку «незалежнасці Тайваня» і ўмяшання знешніх сіл, не пакадаючы прасторы для сіл «незалежнасці Тайваня» ў якой бы там ні было форме. Пазіцыя ўрада і народа Кітая па тайванскай пытанні паслядоўная, рашучая абарона нацыянальнага суверэнітэту і тэрытарыяльнай цэласнасці краіны з'яўляецца цвёрдай воляй больш чым 1,4 мільярд кітайцаў. Грамадская думка не можа ігнаравацца. «Тыя, хто гуляе з агнём, загінуць ад яго», — папярэджў Сі Цзіньпін. — Спадзяёмся, што ЗША будуць чвароза глядзець на гэта». Ён адзначыў, што ЗША трэба выконваць прынцып «аднаго Кітая» і тры сумесныя камюніке як на словах, так і на справе.

У сваю чаргу Байдэн заявіў, што свет перажывае крытычны момант. Супрацоўніцтва ЗША і КНР прыносіць карысць не толькі двум народам, але і народам усіх краін. Амерыканскі лідар выказаў спадзяванне, што паміж дзюма краінамі будзе падтрымлівацца палітычны дыялог. Ён таксама запэўніў Сі Цзіньпіна, што падыход амерыканскага ўрада ў палітыцы «аднаго Кітая» не змяніўся і не зменіцца і што ЗША не падтрымліваюць «незалежнасць Тайваня».

органах». 181 краіна свету, уключаючы ЗША, устанавіла дыпламатычныя адносіны з Кітаем менавіта на аснове прынцыпу «аднаго Кітая».

Генеральны сакратар ААН Антоніу Гутэрыш адзначыў, што сусветная арганізацыя прытрымліваецца рэзалюцыі, прынятых Генеральнай асамблеяй, а значыць, прынцыпу «аднаго Кітая». «На гэта мы арыентуемся ва ўсім, што робім», — адзначыў Гутэрыш. Генеральны сакратар Шанхайскай арганізацыі супрацоўніцтва Чжан Мін заявіў, што арганізацыя прытрымліваецца прынцыпу «аднаго Кітая» і асуджае спробы ўмяшання звонку ў справы дзяржаў — членаў ШАС, паведаміла «Сінхуа». Ён адзначыў, што ШАС «падтрымлівае дзяржавы-члены ў справе захавання нацыянальнага адзінства, абароны ўласнага суверэнітэту і тэрытарыяльнай цэласнасці і ў далейшым будзе садзейнічаць умацаванню супрацоўніцтва ў вобласці для забеспячэння міру ў рэгіёне, бяспекі і стабільнасці».

Той факт, што Тайвань з'яўляецца часткай Кітая, прыняты абсалютна ўсёй міжнароднай супольнасцю. Пра гэта заявіў легендарны брытанскі музыкант, удзельнік гурта Pink Floyd Роджэр Уотэрс у інтэрв'ю CNN. На сцвярдженне вядучага тэлеканала Майкла Смершонска ад тым, што «кітайцы занадта занятыя акружаннем Тайваня», Роджэр Уотэрс адказаў: «Яны не акружаюць Тайвань. Тайвань — частка Кітая». «Калі вы гэтага не ведаеце, значыць, вы недастаткова чытаеце. Вы не можаце весці размову аб правах чалавека (і Тайвані), не будучы насамрэч да сведчаным», — заявіў музыкант інтэрв'юеру. — Вы верыце сваёй прапагандзе, прапагандае вашага боку», — дадаў ён. «Кітайцы не ўрываўся ў Ірак і не забавілі мільён чалавек у 2003 годзе», — падкрэсліў Роджэр Уотэрс. «Куды кітайцы ўрываўся і каго забілі?» — задаўся ён рэгарычным пытаннем.

Безгалоўная курыца

Жыхары вострава адрэагавалі рашуча: на Тайвані прайшлі акцыі пратэсту супраць візіту на востраў спікера Палаты прадстаўнікоў Кангрэса ЗША, паведаміла кітайскае выданне Global Times. У акцыях прынялі ўдзел палітыкі, прадстаўнікі бізнесу і прамысловасці, а таксама грамадзянская супольнасць. У прыватнасці, акцыя пратэсту адбылася каля гатэля Grand Hyatt, дзе, як паведамыла, спынілася Пэлосі. Дэманстрацыя сабрала каля тысяч чалавек. Жыхарка Тайваня Чжан Сюе, якая ўдзельнічала ў акцыі пратэсту, заявіла Global Times, што амерыканскія палітыкі пастаянна ствараюць напружанасць па абодва бакі Тайванскага пралява і «выкарыстоўваюць Тайвань у якасці банкамата». «Абодва бакі Тайванскага пралява — адна сям'я, і мы можам

сесці і пагаварыць без умяшання яноі. Мы шчыра спадзяёмся на больш хуткае ўз'яднанне», — сказала жанчына. Удзельнікі мітыngu выказалі апазенні, што візіт Пэлосі падштурхне Тайвань да пажару і ператворыць востраў у поле бтвы.

Між тым візіт Пэлосі прывёў не толькі да росту ваеннай напружанасці ў рэгіёне, але і да эканамічных наступстваў. З-за росту геапалітычнай напружанасці давер інвестараў да тайванскай акцыі быў падарваны. Так, 2 жніўня Тайванскай фондавы рынак упаў на 250 пунктаў, знізіўся кошт акцыі буйной тайванскай кампаніі па вытворчасці паўправадніковых вырабаў Taiwan Semiconductor Manufacturing Co (TSMC).

Кітай на фоне абстрактнага сітуацыі вакол Тайваня мае намер праявіць пільнасць, бо ЗША могуць скарыстацца нестабільнасцю і пагоршыць крызіс. Аб гэтым заявіў міністр замежных спраў Кітая Ван І ў інтэрв'ю кітайскім СМІ, пішучы PIA Навіны. «Сітуацыя ў Тайванскай праляве ўсё яшчэ неспакойная, і мы будзем пільна да таго, што ЗША могуць скарыстацца выпадкам, плануючы нарасціць ваенную прысутнасць і спрабуючы пагоршыць крызіс», — адзначыў Ван І.

Прадстаўнік МЗС Кітая Чжаа Ліцзян выклаў пост у «Твітэры», дзе нагадаў пра вайну і ваенныя злачынствы, у якіх удзельнічалі ЗША. Дыпламат прымацаваў фота, на якім намаляваны бамбардзіроўкі Хірасімы і Нагасакі, карэйская і в'етнамская вайны, уварванне ў Ірак і Афганістан, ваенная кампанія ў Пакістане, а таксама югаслаўскі канфлікт. Ліцзян адзначыў, што амерыканцы думаюць аб сабе як аб супергероях, якія ратуюць свет, у той час як іншыя краіны бачыць у гэтым толькі разбурэнні і чалавечыя пакуты. «Кожнаму трэба мець дакладнае разуменне, што ён ёсць насамрэч. І краінам у тым ліку, — напісаў дыпламат КНР.

Як заявіў дэцэнт Пекінскага ўніверсітэта Сюй Лян, дзеянні Вашынгтона накіраваны на дэстабілізацыю свету дзеля захавання ўласнай гегемоніі. Ён дадаў, што пік Злучаных Штатаў пройдзены, а цяпер наступіла фаза заняпаду. «ЗША сёння — гэта хворы чалавек, які адчайна шукае лячэнне, як безгалоўная курыца, быццам можа здабыць сваё былое здароўе, апусціўшы свет у хаос, — заявіў Сюй Лян. Спецыяліст адзначыў, што ў амерыканскай кіраўніцтва застаецца ўсё менш і менш палітычных магчымасцяў. Пераемнікам Злучаных Штатаў брытанскае выданне Express называе Кітай: «Верагодна, ён ускаліць плане-ты, усталяваўшы новы біпаларны сусветны парадак, набачаны з часоў халоднай вайны».

Мікалай ЛІТВИНАЎ.

НЕ ЖАДАЙЦЕ РЫБАКАМ УЛОВУ

Начная змена з рыбалюўнай брыгадай на Прыпяці: сапраўдная мужчынская праца, «правільная» юшка і палеская «Жалезная лэдзі»

У цэплаваразавыя відаць луг, хмызнякі, магутныя дрэвы і цячэнне шырокага рэчышча. А калі глядзець «няўзброеным поглядам», ноччу на Прыпяці адчуванне, што трапіў у слоік з чарніламі. Вакол, наколькі хапае вока, толькі чарната. Толькі плёскаць хваля, шум ветру і крыкі начных птушак... І раптам удалечыні, з-за павароту ракі, міргае яркі агеньчык. Кажуць, па рацэ гук распушчэўца далёка. Але шум матора ў чорнай цішыні начной Прыпяці далятае да берага як бы са спазненнем...

Уласна, усе ў арцелі — патамныя рыбакі.

— Усе жыццё займаюся рыбным промыслам, як і мае продкі, дарэчы, — распавядае суразмоўца, той самы, які тлумачыў, дзе якая рыба. — Даўней казалі: хто сеяў, хадзіў у хромавых ботах, хто лавіў рыбу — той у лапцях.

Зрэшты, аб сучасных заробках рыбакоў з намі гаварыць мужчыны адмовіліся. Прышлося спытаць у брыгадзіра, якія сёння расцэнкі на рыбалавецкую працу.

— Мы атрымліваем працэнт з улову, — тлумачыць Ганна Васільеўна. — Ёсць продажная цана, а ёсць пачатковая. Карась, напрыклад, каштуе 2 рублі шэсць капеек на вылаве, а продажная цана — тры рублі за кілаграм. Атрымліваецца, 94 капейкі рыбакам. З судак, шчупака цана большая. Судак каштуе 6 рублёў у продажы ў Ляскавічах, а з улову — 3.73. Лічыце розніцу.

«матачным пагалоўем». Сом дазваляецца забіраць даўжынёй звыш 70 см, а вагой — не больш за 17 кілаграмаў. Ёсць нормы па карасю і па шчупаку.

— Па шчупаку: даўжыня рыбы павінна быць мінімум 40 сантыметраў. Калі менш — рыба не дасягнула нормы вылаву. А вось максімальная вага па шчупаку не ўстаноўленая.

Дарэчы, сеткай лавіць рыбу на Прыпяці, у парку, дазволена прамысловікам. Мясовыя жыхары ў прыватным парадку могуць лавіць на спінінг, гасці парку — у залежнасці ад набывае «пуццёкі».

— Каштуюць пуццёкі ад пяці рублёў да трох тысяч — у залежнасці ад часткі і спосабу лоўлі, — распавядае Андрэй Ігаравіч. — Гэта для адпачывальнікаў. Для мясцовых прадгледжаны льготы.

Але тры тысячы — выключны выпадак. Звычайна ўсё, што душа рыбака пажадае, можна атрымаць па пуццёўкі 50 рублёў. Ну, а калі без пуццёўкі — тады прадгледжаны штраф ад 20 да 50 базавых велічынь.

Летам рыбны лоў, можна сказаць, у задавальненне, «цяжкая праца» — гэта зімой, у канцы восні і ранняй вясной, калі вада ледзяная, а рака ў поўнай меры паказвае свой нораў.

— Бывае, ловім тых, хто без пуццёвак, — кажа галоўны палюўніцтвазнаўца. — Што рухае людзьмі? Часам сквапнасць, часам разгільдзістасць: «А раптам пранясё і не правераць?!» Але такога быць не можа: кожны дзень у нас арганізаўваюцца рэйдывыя мерапрыемствы. І калі прыныцоўва, калі парушальнік паводзіць сябе нахабна, за кожную рыбку можам палічыць.

Але звычайна егеры не затлумляцца, кажа суразмоўца. Проста прымушаюць адпускоўца усю злоўленую рыбку і выпісваюць стандартны штраф.

У прамысловых рыбакоў, як ва ўсіх, чый заробак у нечым залежыць ад фартуны, ёсць свае прыкметы і забавоны. Напрыклад, жадаць добрага ўлову — гэта дрэнная прыкмета і наогул «маветон». Але нам даруюць, бо мы зрабілі памылку па няведанні.

САКРЭТНЫ ІНГРЭДЫЕНТ

А яшчэ нас вырашаюць пачаставаць сапраўднай палескай юшкай. Ганна Васільеўна спрытна скарае рыбку палюўнічым нажом. Кажа, усе гэтыя сучасныя прыстасаванні — для моладзі: «Там больш валтузіні, чым толку». Пытаюся пра рэцэпт юшкі.

— Васільеўна, пару інгрэдыентаў не выдавайце, — жартам раець рыбакі. — Няхай будзе «камерцыйная тайна».

Велізарны казан ужо вісіць над вогнішчам, і вада ў ім закіпае. Уласна, рэцэпт прости, хоць (забягаючы наперад) вынік уражае багачам смаку. Цыбулю рэжам буйна (цыбуліна — проста на частыры часткі), дадаём у казан кроп (рэзаче не трэба). Галоўны «сакрэты інгрэдыент» — свежая рыба: не менш пяці відаў. У нас — судак, таўсталобік, язё, шчупак, карась і жэрах.

У кожнай рыбы розны смак, а разам атрымліваецца проста «сімфонія». Яшчэ ў казан дадаюць соль, часнок, лаўровы ліст і перац. Перцу ў аўтэнтычнай юшцы павінна быць, «каб аж пекла». Але для нас Ганна Васільеўна гатуе «лайтовы» варыянт.

А вось бульба-морква або крупы ў юшку не дадаюцца.

— Гэта будзе ўжо рыбны суп — юшка «па-гарадскому», — кажа суразмоўца.

Сутнасць правільнай юшкі — у тэмпературнай ваарэння, тлумачыць яна. У ідэале страва павінна быць празрыстай, гэта дасягаецца за кошт доўгага кіпення на павольным агні. Памынаюць тэмпературу, злёгка раскідаўшы вогнішча. Але паколькі мы просім зварыць хутчэй, казан вясёла пабульвае на вялікім агні. Паступова яго зменшыла набывае густую кансістэнцыю і прыгожы сметанковы колер. Мы, вядома, не можам лічыцца знаўцамі, але нават у «хуткай» палескай юшкі смак — проста пальчыкі абліжаш!

Ганна Васільеўна частуе нас хатнім салам з хатнімі памідорчыкамі і раскавае аб сваёй гаспадарцы: акрама парсочку, курэй і качак, у яе ёсць нават... паўлін. Гэты — для прыгажосці: птушкі ёй падарылі. Размова заходзіць пра рыбаку, і Андрэй раскавае, што на выхадняй ездзіў з сынамі на рыбакул і злавіў 70-кілаграмовага сома даўжынёй больш за два метры. У пацвярджэнне паказвае фатаграфію «ўлову» побач са сваім пяцігадовым сынам (зразумела, пасля «фотасесіі» сома адпусцілі на волю). Кажа, для купальшыкаў нават такія вялізныя рыбіны не ўяўляюцца небяспечна. А вось дадалавальнай птушкай прыпяцкія «акулы» паласавацца не супраць... Юшка мы ўсё ж такі не даелі, як ні стараліся: на дне казана засталася яшчэ некалькі чарпакоў. Ганна Васільеўна клепатліва пакідае вараную рыбку з краю паланы: кажа, «яноўці з'ядуць». Раніцай з рэйдам егераў мы вяртаемся на гэтыя месца. Сапраўды, нічога не засталася — толькі акуратна аб'едзеныя рыбныя костачкі...

Аляксандра АНЦЭЛІВІЧ.
Фота Лізаветы ГОЛАД.

літтарыкаў, прымацаваных абручамі да лбоў рыбакоў, луска адлівае распушчэным серабром.

— Таўсталоб, яшчэ таўсталоб, судачок, язёк, яшчэ язёк, — праводзяць яны «лікбез» для нас, выבלытваючы рыбу з сетак. А ў гэты жэрах. Асцярожна, ён калючы, можа тузануцца і параніць. А вось шчупак і зноў судак.

— А гэтая рыба называецца пухавец... Ды карась гэты, карась! У нас ёсць возера Чырвоное, там вёска Пухоўчы... У гэтым баку такую рыбу не ядуць, а яны любяць. Яшчэ гэтую рыбку называюць «камуніст» — за чырвоныя плаўнікі.

Прамысловы лоў ад надвор'я не залежыць, кажуць рыбакі, — залежыць ад заявак гандлёвых арганізацый. Хоць на Прыпяці бываюць такія бурны, калі ніхто не рызкуе спускаць лодкі на ваду. Як тут не згадаць цытату з «Дрыгвы»: «...калі разгупляецца вецер над зялёнай шчэціццю лясой, рака няветліва спамурнее, задрыжыць, затрасецца тысячамі хваля і сярэдзіта шпурляе чайны і чайкі-душгабкі. І дзед Талан не адважваецца тады ад'язджаць на сваім чоўне на сярэдзіну Прыпяці».

Але цяпер Прыпяць якраз «павольная і флегматычная». Рыбакі кажуць, летам рыбны лоў, можна сказаць, у задавальненне, «цяжкая праца» — гэта зімой, у канцы восні і ранняй вясной, калі вада ледзяная, а рака ў поўнай меры паказвае свой нораў. На дне кожнай лодкі — велізарная глыба лёду, каб улоў захаваўся свежым. Тэхналогія здаецца старадаўняй, як сама Прыпяць, нягледзячы нават на матары на лодках. І гэты сучасна навакольнай «некрануцый прыродзе» — усёй гэтай чарнаце і цішыні. У Музеі прыроды Нацыянальнага парку «Прыпяці» наведвальнікам паказваюць аўтэнтычныя лодкі палешкоў — «душгабкі» (тыя самыя, пра якія пісаў Колас у «Дрыгве») і «абшыванкі» — больш устойлівыя і бяспечныя. На такіх чаўнах рыбу туп тавілі ў даўніну. Зрэшты, не ў такую ўжо і даўніну — Ганна Васільеўна кажжа, што і сёння лёгкая ўправіцца з «душгабкай».

— У такой лодцы рыбацёў мой бацька. Калі браў мяне, маленькую, з сабой, я часцяком засынала ў ёй. І сама рыбацёў на чоўне ў маладосці. Так што ўмею, вядома, на такой лодцы плаваць.

Потым брыгада дзеліць паміж сабой атрыманы даход — яго падлічвае бухгалтэрыя.

Дарэчы, ад велічыні рыбы заробак рыбакоў не залежыць — толькі ад агульнай вагі. Але яны імкнуча лавіць буйную рыбку. Па-першае, гэта, скажам так, экалагічна (або, як растлумачылі мне, «па сумленні»), а па-другое, каб рыбка мела «таварны выгляд».

БУЙНАЯ РЫБА

Цеплаваразавыя выдаў нам галоўны палюўніцтвазнаўца Нацыянальнага парку «Прыпяці» Андрэй Ляцко: каб гарадчані, якія не ўмеюць хадзіць па лесе, у цэмыры не зваліліся ў яр або ў Прыпяць з высокага берага.

— Я нешматслоўны, — папярэдзіў ён пры знаёмстве. — Пытайцеся, адкажу. А сам не ведаю, што раскаваць.

Тут, на Прыпяцкім Палесці, людзі наогул не скажаць, каб любілі балбатаць, як у горадзе, запусьняць сваю кожную паўзу. Палешукам маўчаць не ў цяжар. Андрэй прывёз нас сюды, на бераг Прыпяці, у паўнапрыродным «Собалі» па зівелістай і выбоістай лясной дарозе. Зрэшты, дзе там дарога, мы так і не зразумелі, — здавалася, 20 кіламетраў мы едзем проста праз чорнае-чорнае поле і не менш чорны лес.

...Сетка, якую выкарыстоўваюць рыбакі, — «шасцідзятка».

— Сетка буйная, дробная рыба не трапляецца. Навошта дробязь лавіць, няхай гадуецца! Мы ловім вялікімі снасямі буйную рыбку, — тлумачыць Ганна Васільеўна.

Па законе, распавядае яна, рыба павінны выпускаць рыбу звыш 17 кілаграмаў — такая рыба лічыцца

Гэта начная змена рыбалавецкай арцелі. Сапраўдная мужчынская праца, цяжкая і скрупулёзная. Цікава, што рыбалавецкую арцель аграгарадка Ляскавічы — адміністрацыйнага цэнтру Нацыянальнага запаведніка «Прыпяць» — узначальвае жанчына. Невысокая, з добрымі вачыма і ціхім голасам, з хусткай на галаве, Ганна Васільеўна кіруе васьмі дужымі мужчынамі.

— Цяпер на змене трое, я чацвёртая, — кажжа Ганна Бамбіза. — Я брыгадзір, старэйшая ў арцелі.

Брыгадзір выпісвае накладныя, вядзе часопіс па танажы вылаўленай рыбы, сочыць, каб злоўленая рыба дакладна ўзважвалася і адпраўлялася на рэалізацыю. За ноч лодкі з сеткамі пройдуць па Прыпяці 3-4 разы. Адзін праход займае некалькі гадзін. А потым наступіць раніца. Рыба перастане кармацца і пойдзе на дно — спаць.

— Участак сабе мы рытуем загодзя. Спачатку вярхоўкамі выцягваем усе карчы, а потым ужо праходзім па гэтых месцах з сеткамі, — тлумачыць яна тэхналогію.

Прамысловы лоў рыбы забісчвае патрэбу ўстаноў грамадскага харчавання Нацыянальнага парку «Прыпяці» і мясцовага насельніцтва: колькі трэба вылавіць рыбы, вызначаецца па зпытках турыстычных комплексаў і заяўках гандлёвых арганізацый раёна. Жывая рыба ў Ляскавічах і Тураве прадаецца з машын, як і ў Мінску. Толькі гэта не банальны карп, звыклі для мінчан, а цэлая «палітра смаку» — сом, шчупак, язё, жэрах, судак, таўсталобік... У Нацыянальным парку можна злавіць практычна ўсё, што водзіцца ў рэках і азёрах Беларусі. Усаго на тэрыторыі «Прыпяцкага» жыве 37 відаў рыб з 40 (або 92,5%), што сустракаюцца ў басейне Прыпяці.

За ноч лодкі з сеткамі пройдуць па Прыпяці 3-4 разы. Адзін праход займае некалькі гадзін.

— Пакупнікі разбіраюць жывую рыбку вельмі хутка, — гаворыць Ганна Васільеўна.

Прыпяцкае Палессе — край, дзе свежая, толькі з ракі, рыба спакон веку ўваходзіць у паўсядзённую рацыю. Любіць палешку рыбу і ў нашы дні — гэтым шмат у чым тлумачыцца вялікая колькасць доўгажыхароў.

СУДАК, ШЧУПАК, «ПУХАВЕЦ»...

Сетка даўжынёй амаль 100 метраў як грэбнем працэсвае раку. Яна плыве па цячэнні за кошп палешкоў. «Як далёка яе цягнуць, глядзіць па рыбе», — растлумачылі мне.

— Рыба, якая трапіла ў сетку, нагадвае аб сабе, — кажжа брыгадзір.

Калі сетка цяжэе, матарныя лодкі прычальваюць да берага. Рыбакі выгружаюць рыбку з сетак і ацэньваюць ўлоў. У святле яркіх

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

АВЕН. Панядзелак — удалы для завяршэння назапашаных спраў і вырашэння асабістых праблем дзень. Калі штосьці не будзе атрымлівацца, паспрабуйце не ісці напрамол, адпусціце сітуацыю — паўтарыце спробу праз некалькі дзён. Чым менш будзеце гаварыць пра свае намеры і планы, тым хутчэй яны ажыццявяцца. У сераду магчымы энергетычны і эмацыянальны ўздым. У пятніцу ўдала прайдуць дзелавыя сустрэчы, падпісанне дагавораў і відзіты ў банк.

ЦЯЛЕЦ. На гэтым тыдні будзеце цвёрдымі і паслядоўнымі, спадзявайцеся толькі на свае сілы. Вас могуць паспрабаваць адгаварыць ад нейкай важнай справы, але ўсё ж варта жыць сваім розумам. У чацвер лепш абмежавацца роляй назіральніка. У асабістым жыцці вы, падобна, схільныя патрабаваць залішне многага. Той, хто зусім нядаўна здаваўся ледзь не ідэалам, пагражае выявіць далёка не ідэальны бок характару. У выхадныя паспрабуйце абараніць сябе ад непатрэбных кантактаў і пустой балбатні.

БЛІЗНЯТЫ. Вы нібы прынясеце ад доўгага сну, на гэтым тыдні ваша дзейнасць стане прыкметна больш інтэнсіўнай: не выключана, што зоймецеся распрацоўкай новай стратэгіі для заваявання чарговай вяршыні. Вас чакаюць перспектывыя прапановы і цікавыя творчыя ідэі. У сераду могуць з'явіцца новыя сябры. У суботу можа рэалізавацца ваша мара аб падарожжы.

РАК. Спрыяльны час для сур'ёзных пачынанняў, толькі не азірайцеся назад. Трэба ісці наперад і змагацца за асабістую прастору, адстойваць свае мэты. Многія вашы ідэі могуць ажыццявіцца толькі пры падтрымцы калег і сяброў. Нават самыя экстравагантныя з вашых задум знойдуць станоўчы водгук.

ЛЕЎ. Панядзелак можа парадаваць добрымі навінамі, аднак ёсць верагоднасць некаторага скажэння інфармацыі. У сераду не варта сумнявацца ў сваіх магчымасцях. Хто не рызыкуе, той не выйграе. Большая частка часу можа спатрэбіцца на вырашэнне прафесійных задач. Пры ўсёй занятасці паспрабуйце не забывацца пра свае абяцанні, дадзеныя блізкаму. У сярэдзіне тыдня магчымы канфлікты на працы. Крытычна паглядзіце на сітуацыю, якая склалася, не варта звальваць віну на наваколных, а тым больш крыўдзіцца на іх. Выхадныя ж будуць удалымі практычна ва ўсіх адносінах.

ДЗЕВА. Час садзейнічае вырашэнню асабістых праблем. Калі ў вас быў канфлікт, вы астынеце і зможаце змірыцца. Калі задумалі памяншаць працу, то цяпер самы час. Аднак не прыспешвайце падзеі і не спрабуйце ўвасабляць задуманае ў жыццё, не прадумаўшы дробязяў.

ШАЛІ. На гэтым тыдні паспрабуйце адсочваць, каму і што вы кажаце — вялікая верагоднасць сутыкнення з эфектам «сапсаванага тэлефона». У выніку ўсе заблытаюцца і застануцца вельмі незадаволеныя адно адным. Сустрэкаць гасцей лепш на сваёй тэрыторыі, у той жа час да новых знаёмстваў пакуль варта паставіцца скептычна і асцярожна. А вось з даўнімі сябрамі зносіны будуць прыемнымі і карыснымі. У пятніцу прысвяціце вечар стварэнню хатняй утульнасці і камфорту.

СКАРПІЁН. На мінулым тыдні вы папрацавалі на славу, таму на гэтым аб'ём працы будзе невялікі, а вольнага часу стане больш, чым звычайна. Пры гэтым можаце разлічваць на значны даход. У асабістым жыцці вас чакаюць прыемныя змены. У выхадныя могуць

наведацца далёкія сваякі ці іншыя нечаканыя госці.

СТРАЛЕЦ. Вы ў цэнтры ўвагі, поўныя сіл і энергіі. У сярэдзіне тыдня задуманае атрымаецца ўвасобіць у жыццё, калі правяціце ініцыятыву. Вы паступова рухаецеся ў патрэбным напрамку. У чацвер можа адбыцца падзея, якая будзе спрыяць жыццёвым зменам у лепшы бок, толькі не перашчыраўце ў адстойванні сваіх поглядаў. Дазвольце сабе адпачынак у выхадныя, пажадана за горадам.

КАЗЯРОГ. На гэтым тыдні будзеце атрымліваць задавальненне ад дзелавых сустрэч і кантактаў. Праца можа запатрабаваць ад вас больш часу, чым звычайна. Жыццярадаснасць, аптымізм і вера ў сябе дазваляць дасягнуць намераных мэт і плаўна перайсці да новых задач. Паспрабуйце не паказваць свой бурны тэмперамент і ні з кім не сварыцца.

ВАДАЛІЎ. Тыдзень можа аказацца даволі клопатлівым і напружаным, планы дзевяціцца мяняць, узвалішы на сябе дадатковы аб'ём работы. Надыходзіць час перамен, і вам неабходна быць да іх падрыхтаваным. Гэта час, калі варта развітацца з састарэлым — няхай гэта будзе рэчы або адносіны. Чацвер прынясе некаторае расчараванне і ўскладненне ў адносінах з важнымі асобамі. У нядзелю пабудзьце ў адзіноце.

РЫБЫ. Некаторы арэол таемнічасці і загадкавасці на гэтым тыдні вам не перашкодзіць, а толькі будзе садзейнічаць зацэкаўленасці наваколных у зносінах з вамі. Будзьце уважлівымі ў выбары крыніц інфармацыі — верагодныя недакладнасці і скажэнні. Канфліктную сітуацыю ў сераду пажадана своечасова абысці, дэсправаіце сваёй інтуіцыі. У выхадныя ўспомніце пра назапашаныя хатнія справы і праблемы.

СЁННЯ

Месяц

Апошняя квадра 19 жніўня. Месяц у сузор'і Блізнят.

Сонца

	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	5.56	20.28	14.32
Віцебск	5.42	20.21	14.39
Магілёў	5.46	20.18	14.32
Гомель	5.47	20.11	14.24
Гродна	6.12	20.43	14.31
Брэст	6.17	20.37	14.20

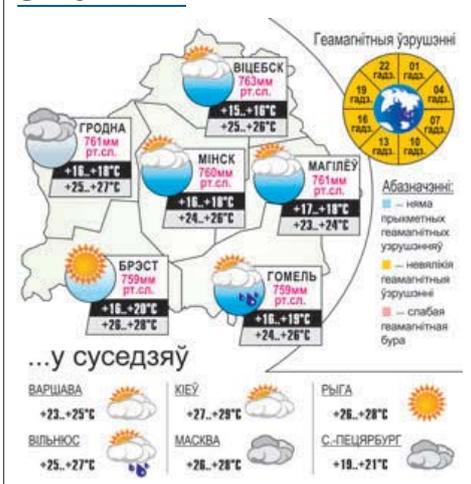
Імяніны

Пр. Аляксандра, Аляксея, Антона, Васіля, Дзмітрыя, Івана, Мітрафана, Міхаіла, Пімена, Пятра, К. Барнада, Самуэля.

Фота Антона КЛЕШЧУКА

ЗАЎТРА

Даты

Падзеі

Людзі

20 ЖНІЎНЯ

1862 год — у Магілёве створана першае ў Беларусі Медыцынскае навуковае таварыства. Першы кіраўнік таварыства, якое тады называлася Таварыства ўрачоў Магілёўскай губерні, — доктар медыцыны А. Я. Грабюўскі ўдзельнічаў у 1867 г. у рабоце I Сусветнага медыцынскага кангрэса ў Парыжы. Таварыства надавала шмат увагі барацьбе з інфекцыйнымі захворваннямі, паляпшэнню санітарнага стану горада, арганізацыі медыцынскага аслугоўвання насельніцтва, правядзенню статыстычных і іншых даследаванняў, азнаямленню ўрачоў з найноўшымі метадамі аследвання і лячэння, абмеркаванню найбольш важных і цікавых выпадкаў з практыкі.

1897 год — нарадзіўся (в. Глухі, цяпер у Быхаўскім раёне) Сцяпан Акімавіч Красоўскі, маршал авіяцыі, Герой Савецкага Саюза, прафесар. Удзельнік Першай сусветнай, грамадзянскай і савецка-фінскай войнаў. У Вялікую Айчынную вайну з 1941 года камандуючы ВПС Паўночна-Каўказскай ваеннай акругі, 56-й арміі і Бранскага фронту, 2-й і 17-й паветранымі войскамі. Удзельнічаў у баявых аперацыях на Каўказе, у Сталінградскай і Курскай бітвах, ва Украіне, у Польшчы, Чэхаславакіі, у Вісла-Одэрскай, Пражскай і Берлінскай аперацыях. Пасля вайны камандуючы ВПС шэрагу ваенных акруг, у тым ліку БВА. Удзельнік Карэйскай вайны (1950—1953), падчас якой камандаваў аперацыйнай групай савецкай авіяцыі. У 1956—1968 гадах — начальнік Ваенна-паветранай акадэміі імя Гагарына.

1934 год — нарадзіўся (в. Мятлічыцы Лагойскага раёна) Уладзімір Іосіфавіч Цягельскі, беларускі вучоны ў галіне інфарматыкі. Адзін з першых сістэмных праграмістаў Беларусі. З 1958 года — у НДІ ЭВМ. Аўтар навуковых прац па вылічальнай тэхніцы, праграмным

забяспачэнні. Распрацаваў праграмныя сродкі тэсціравання ЭВМ, сістэмы праграмавання для ЭВМ самі «Мінск».

1619 год — галандскі гандлёвы карабель даставіў у Амерыку першых 20 афрыканскіх неграў, якія былі прададзены ў рабства насельнікам Джэймстаўна.

1667 год — у дзэсяці кнігах апублікавана эпічная паэма Джона Мільтана «Страчаны рай». Паэма апісвае белым вершам гісторыю першага чалавека Адама. Кніга перавыдавалася вялікую колькасць разоў і перакладзена на многія мовы свету.

1741 год — адкрыццё першым рускім мараплаўцам капітан-камандорам Вітусам Берынгам Аляскі.

1868 год — У ШВА афіцыйна абвешчана заканчэнне Вайны Поўначы і Поўдня. Грамадзянская вайна 1861—1865 гадоў паміж Саюзам 20 штатаў і 4 памежных рабаўладальніцкіх штатаў Поўначы, якія засталіся ў Саюзе з аднаго боку і Канфедэрацыяй 11 рабаўладальніцкіх штатаў Поўдня — з другога.

1937 год — нарадзіўся Андрэй Сяргеевіч Канчалюк, савецкі расійскі кінарэжысёр, сцэнарыст. Паставіў фільмы «Раманс аб закаханых», «Гісторыя Асі Клячынай, якая любіла, ды не выйшла замуж», «Сібір'яда» і іншыя.

1953 год — Савецкі Саюз аб'явіў аб паспяховым вырабаванні вадароднай бомбы.

СЕНКА:

«Не той бедны, хто мае мала, а той, хто хоча шмат».

Такое добрае надвор'е — трэба пасунуць камп'ютар бліжэй да акна.

Алкоголь — выдатная рэч, часам ён прымушае цвяроза зірнуць на жыццё...

Ёсць дні, калі мне ўвогуле не хочацца вылазіць з ложка. Яны называюцца буднямі.

Разумны ведае, як выйсці з цяжкага становішча, а мудры ведае, як яго не трапіць.

— Як інтэрнэт паўплываў на ваша жыццё?

— Ён адабраў яго ў мяне.

Калі ты хочаш сняданак у ложка, кладзіся спаць на кухні!

